

ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΙΣΡΑΗΛ

ΜΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΕΝΑΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ
«ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΤΕΙΧΟΣ» ΚΑΙ ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ
ΤΗΣ ΑΡΝΗΤΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ SAHAR VARDI

Η παρούσα έκδοση τυπώθηκε σε 2000 αντίτυπα, τον Οκτώβριο του 2012. Διακινείται χωρίς αντίτιμο σε κινηματικούς χώρους και αποστρέφεται κάθε αναπαραγωγή της από θεσμούς και ακολουθητές του θεάματος, του εμπορεύματος, των έντυπων και ηλεκτρονικών ΜΜΕ και από οτιδήποτε στηρίζει (ή στηρίζεται από) έναν κόσμο ιεραρχίας και βαρβαρότητας.

ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

olikiarnisi@espiv.net
<http://olikiarnisi.blogspot.gr>

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2012

ΑΘΗΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το κείμενο «Μιλιταρισμός και Αντιμιλιταρισμός στο Ισραήλ» αποτελεί μετάφραση ενός αποσπάσματος του βιβλίου «*Si vis pacem: Repensar el antimilitarismo en la época de la guerra permanente*», * που εκδόθηκε στη Βαρκελώνη τον Μάιο του 2011, από τις κινηματικές εκδόσεις Bardo Ediciones. Πρόκειται για έκδοση των τοποθετήσεων που έγιναν κατά τη διάρκεια των αντιμιλιταριστικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν στην ίδια πόλη τον Σεπτέμβριο του 2010. Στο συγκεκριμένο κείμενο αποτυπώνεται ο διάλογος που πραγματοποιήθηκε τον Γενάρη του 2011, ανάμεσα στη συντακτική ομάδα που επιμελήθηκε τη συλλογή και έναν σύντροφο της συλλογικότητας «Αναρχικοί ενάντια στο τείχος», από το Ισραήλ.

Το δεύτερο κείμενο αποτελεί τη μετάφραση μίας προφορικής περιγραφής του μιλιταρισμού στο Ισραήλ από την ισραηλινή αρνήτρια στράτευσης, Sahar Vardi.

Πολλοί λόγοι μάς ώθησαν στην παρούσα έκδοση καθώς οι μαρτυρίες και οι περιγραφές των δύο ισραηλινών συντρόφων είναι πολυσήμαντες. Πρόκειται για φωνές ρήξης και εναντίωσης μέσα από τα σπλάχνα ενός «κράτους-Λεβιάθαν». Το ενδιαφέρον μας έγκειται στο ότι οι μαρτυρίες έρχονται απευθείας από τους «από κάτω» και όχι από τις συνθήεις συντηρητικές ή προοδευτικές συστημικές φωνές. Εκτός αυτού, μας εισάγουν σε ένα περιβάλλον καθόλα υπαρκτό, αλλά χαρακτηριστικά άγνωστο σε ό,τι έχει να κάνει όχι μόνο με την θεσμική λειτουργία του Ισραήλ αλλά επίσης με την κοινωνική ζωή και τις αντιστάσεις. Για τον λόγο αυτό, επιλέγουμε να μην τοποθετηθούμε επάνω στις περιγραφές (ιδίως σε ό,τι έχει να κάνει με τον αντιμιλιταρισμό) αλλά γύρω από αυτές, προτιμώντας σε πρώτο χρόνο να δώσουμε διακριτό χώρο σ' αυτούς/ες που αποτελούν κομμάτι τους κι όχι παρατηρητές τους. Επιπλέον, η έκδοση αυτή αποτελεί από μόνη της μία κίνηση αλληλεγγύης, η οποία βασίζεται αφενός στην εγγύτητα αξιών και προταγμάτων και αφετέρου στην ανάδειξη μιας ανοικτής κοινωνικής ρήξης σε ένα ασφυκτικό συστημικό περιβάλλον φόβου και τρομοκρατίας.

Το Ισραήλ, σταθερό και δυναμικό μέλος του δυτικού μπλοκ, κατατάσσεται στα πλέον ισχυρά κράτη του κόσμου. Η πολιτική, γεωστρατηγική και οικονομική ισχύς του είναι αξιοσημείωτη, ιδιαίτερα εάν ληφθούν υπόψη ο σχετικά μικρός πληθυσμός του (σήμερα

* Ο τίτλος του βιβλίου αποτελεί παράφραση της λατινικής ρήσης «si vis pacem, para bellum» (εάν θες ειρήνη, προετοιμάσου για πόλεμο). Στα ελληνικά αποδίδεται: «Αν θες ειρήνη: Άς ξανασκεφτούμε τον αντιμιλιταρισμό στην εποχή του μόνιμου πολέμου».

σχεδόν 8 εκατομμύρια), η μόλις 65χρονη ηλικία του, η μικρή του γεωγραφική έκταση και η όχι και τόσο συνηθισμένη, τουλάχιστον κατά τα δυτικά πρότυπα, πορεία της δημιουργίας και εγκαθίδρυσής του ως έθνους-κράτους.

Η ίδρυσή του ανακοινώθηκε επισήμως το 1948, λίγα μόλις χρόνια μετά τη λήξη του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και τη μεθοδικά σχεδιασμένη σφαγή εκατομμυρίων εβραίων της Ευρώπης από τη ναζιστική θηριωδία. Τα εδάφη της Παλαιστίνης (επί αιώνες κατοικημένα με συντριπτικές αναλογίες υπέρ των Αράβων, οι οποίοι ζούσαν αρμονικά με τους εβραίους της περιοχής) υπήρξαν το μήλον της έριδος των σχεδιασμών του πολιτικού σιωνισμού που γεννήθηκε στα τέλη του 19ου αιώνα. Η διακήρυξη της ανεξαρτησίας του αποτελεί μία από τις πιο κομβικές στιγμές του 20ου αιώνα. Κεφαλαιοποίησε μακροχρόνιες πολιτικές μεθοδεύσεις και γεωστρατηγικές επιδιώξεις κυρίως της Μ. Βρετανίας, που μετά τον έλεγχο της Παλαιστίνης -τον οποίο είχε αναλάβει από την διαμελισμένη Οθωμανική Αυτοκρατορία- προωθούσε την επικράτηση ενός εθνοκρατικού μοντέλου ως του μόνου κοινώς αποδεκτού τρόπου κοινωνικής οργάνωσης. Έτσι, τέθηκαν οι βάσεις πάνω στις οποίες χαράχθηκε η μετέπειτα καπιταλιστική και πολιτική διαχείριση της Μέσης Ανατολής από τη Δύση, μετατρέποντας το Ισραήλ σε καθρέφτη του δυτικού συνασπισμού εξουσίας μέσα στην καρδιά της Μέσης Ανατολής και ανάμεσα σε ένα πλήθος αραβικών κρατών.

Πλήθος αναλύσεων προσπαθούν να προσεγγίσουν και να εξηγήσουν τη δομή, τον ρόλο και την αναρρίχηση του συγκεκριμένου κράτους στις υψηλές θέσεις της ιεραρχίας των εθνών-κρατών. Τα εκάστοτε φυλετικά, θρησκευτικά ή εθνικιστικά εργαλεία (ανάλογα με το εάν αντιμετωπίζονται οι εβραίοι ως φυλή, θρησκεία ή έθνος) ερμηνεύουν την ιστορία βάσει σύγχρονων άλλα διόλου καινοφανών αντισημιτικών παρωπίδων, με τους δαιμονοποιημένους εβραίους να ευθύνονται τελικά για όλα τα δεινά της ανθρωπότητας. Οι ερμηνείες αυτές μάς αφήνουν πολιτικά και αξιακά αδιάφορους/ες, όσο αδιάφορη μας ακούγεται κάθε φορά η ομογενοποίηση ή η ταύτιση σιωνισμού και ιουδαϊσμού. Ανεξάρτητα όμως από τις διαφορές των υπόλοιπων μη μισαλλόδοξων προσεγγίσεων, υπάρχει μία κοινή και αδιαμφισβήτητη ιδιότητα που αναγνωρίζεται στη λειτουργία του Ισραήλ: δύσκολα μπορεί να βρεθεί –και πάλι τουλάχιστον μεταξύ των δυτικών κρατών- ένα κράτος τόσο милитарιστικό σε διάρκεια και σε βαθμό, στις σχέσεις του με άλλα κράτη αλλά και μέσα στο εσωτερικό του.

Η ύπαρξη του Ισραήλ μέχρι και σήμερα βασίζεται πάνω στην ανηλεή κατοχή εδαφών και πληθυσμών, τον ολοένα αυξανόμενο και αμείλικτο έλεγχό τους, την εκτόπιση και τους εποικισμούς, την επιτήρηση και τον θάνατο. Σήμερα, έχει κατορθώσει να χτίσει και να λειτουργεί τη μεγαλύτερη «ανοιχτή» φυλακή του κόσμου, την Λωρίδα της Γάζας, μία στενή ζώνη μήκους μόλις 41 χιλιομέτρων με πάνω από 1,5 εκατομμύριο εγκλωβισμένους κατοίκους, ενώ ογκώδη τείχη αποκλεισμού και σημεία ελέγχου των

Παλαιστινίων διατρέχουν την υπόλοιπη επικράτεια. Συγχρόνως, η σχέση του με τα γειτονικά του κράτη βασίζεται στον πόλεμο, τη διεξαγωγή ή τη διαρκή απειλή του, τη στρατηγική της έντασης, την τρομοκρατία.

Μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον, όλες οι απολήξεις του στρατιωτικού μηχανισμού αποτελούν τους πλέον ζωτικούς νευρώνες εξουσίας και κυριαρχίας. Ο εθνικός στρατός αποτελεί τον «ιερό» μηχανισμό σωτηρίας, υπεράσπισης και διαφύλαξης του κράτους. Ιδεολογικά, παράγει και διαχέει στους υπηκόους τα εθνικά ιδεώδη, διαμορφώνει μαζί με την πολιτική ηγεσία τον επίσημο και κυρίαρχο εθνικισμό και σφυρηλατεί την εθνική υπόσταση των Ισραηλινών (μία ανήκουστη και βλάσφημη υπόσταση για τους απανταχού εβραίους μέχρι μόλις έναν αιώνα πριν). Κοινωνικά, διαμορφώνει συνειδήσεις εμποτισμένες και κυριευμένες από τον φόβο, την απειλή και την πλήρη υποταγή στις εθνοκρατικές επιταγές και την κρατική ιεραρχία, όση βαρβαρότητα κι αν επιβάλλουν. Οικονομικά, αποτελεί έναν σημαντικό χρηματοπιστωτικό κόμβο εσόδων και εξόδων σε μεγάλο μέρος της αγοράς, μία δραστήρια βιομηχανία οπλικών και πληροφοριακών συστημάτων όχι μόνο για τη διεξαγωγή πολέμων αλλά και για την καταστολή και την επιτήρηση του εσωτερικού εχθρού.

Ο милитаризм σε ένα κράτος σε μόνιμη κατάσταση πολέμου εκτός συνόρων και σε μόνιμη κατάσταση έκτακτης ανάγκης στο εσωτερικό του δεν μπορεί παρά να διαθέτει την πρωτοκαθεδρία στον χαρακτήρα της κοινωνικής οργάνωσης. Ένας πραγματικά δαιδαλώδης ιστός συνέχει τον ισραηλινό στρατό με την πολιτική, κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας. Ένας στρατιωτικός μανδύας περιβάλλει ολόκληρη την επικράτεια όχι μόνο απειλώνοντας επιβλητικά το εξωτερικό της, αλλά συσκοτίζοντας και θέτοντας σε καραντίνα το εσωτερικό της. Χαρακτηριστικό της επίδρασης του милитаризм στην κοινωνική ζωή, είναι ότι ένα από τα πιο ισχυρά κράτη της Δύσης παραμένει άγνωστο ως προς την εσωτερική του λειτουργία ακόμα και στους πληθυσμούς των συμμάχων κρατών. Προφανώς, η στρατιωτικοποίηση εμποδίζει ή επικαθορίζει σε μεγάλο βαθμό όλες τις κοινωνικές διεργασίες, διακοινοτικού/διακρατικού χαρακτήρα ή μη (ακόμα και αυτές του χείριστου εμπορευματοποιημένου είδους). Ωστόσο, οι διεργασίες αυτές υπάρχουν, όπως και μία ολόκληρη κοινωνία με εκπαιδευτικό σύστημα, αρχιτεκτονική, πολεοδομία, κινηματογράφο, μουσική κτλ. Μία δεύτερη επίδραση της στρατοκρατίας είναι η αναπόφευκτη αποκοπή της κοινωνίας του Ισραήλ από ό,τι βρίσκεται έξω από αυτό. Όπως ένα στρατόπεδο είναι εμφανές και επιβλητικό προς τα έξω αλλά άγνωστο για το τι ακριβώς συμβαίνει μέσα, έτσι και το Ισραήλ, ένα από τα ισχυρότερα και πιο γνωστά κράτη του κόσμου, στον κόμβο 3 ηπείρων, έχει χτίσει μία κοινωνία περικλειστη και αινιγματική.

Στην παρούσα έκδοση είναι αδύνατο να μην ανάγουμε τις μαρτυρίες αυτές στο πλαίσιο

της σημερινής συγκυρίας. Με το ελληνικό κράτος εν μέσω μίας σφοδρής συστημικής κρίσης, ο εθνικισμός αναβιώνει και οξύνεται τόσο στην πολιτική σκηνή όσο και στην κοινωνική συνείδηση. Παράλληλα, ο милитарισμός διαχέεται όλο και περισσότερο είτε μέσω της θεσμικής και παρακρατικής καταστολής, είτε μέσω μίας συντηρητικής στροφής διαφόρων κοινωνικών κομματιών (ανάλογες διεργασίες συντελούνται και σε άλλα κράτη –στην Ευρώπη και αλλού- στο πλαίσιο της παγκόσμιας καπιταλιστικής λεηλασίας). Η περιήγηση στον ισραηλινό εθνικισμό και милитарισμό θεωρούμε ότι βοηθάει στη διερεύνηση και τη ρηγμάτωση του χαρακτήρα και της ποιότητας των αντίστοιχων ελληνικών. Κι αυτό όχι τόσο με το να αναζητούμε τα σημεία ταύτισης μεταξύ τους, όσο γιατί έχει σημασία να εμβαθύνουμε στην ιδεολογική και πολιτική τους μήτρα. Μία βασική ιδιότητα του εθνοκρατισμού είναι ότι φυσικοποιεί και ουδετεροποιεί τον ιδεολογικό του χαρακτήρα «εντός των τειχών». Ενώ μπορούμε εύκολα να διακρίνουμε τις ιδεολογικές και ιστορικές κατασκευές ενός άλλου έθνους, αντίστοιχες κατασκευές του ελληνικού εθνοκρατισμού αποτελούν πολύ πιο δυσδιάκριτα σημεία. Έτσι, ανεξάρτητα από τις όποιες προθέσεις, η κριτική και η ρήξη είτε είναι μερικές, είτε υπόκεινται σε ποιοτικούς και αναλυτικούς εκφυλισμούς ή/και αντιφάσεις. Επί παραδείγματι, ενώ μπορούμε εύκολα να δυσφορήσουμε από τον милитарισμό στο εκπαιδευτικό σύστημα ενός Ισραήλ, οι «δικές μας» μαθητικές παρελάσεις ή οι σχολικές επισκέψεις σε πολεμικά μουσεία και στρατόπεδα (διαδικασίες που έχουμε οι ίδιοι/ες βιώσει) μοιάζουν λιγότερο ένοχες, και η «δική μας» εθνική ιστορία (την οποία έχουμε οι ίδιοι/ες διδαχτεί) δεν προκαλεί τα ίδια αρνητικά συναισθήματα, τουλάχιστον όχι με την ίδια ευκολία.

Τέλος, δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε σε έναν ακόμα λόγο που μας ώθησε στην παρούσα έκδοση. Το ισραηλινό κράτος μέσα σε αυτήν την κρίσιμη συγκυρία αποτελεί πλέον έναν δυναμικό και στρατηγικό εταίρο του ελληνικού κράτους. Τα τελευταία χρόνια, οι επίσημες επισκέψεις κυβερνητικών ομολόγων και επιχειρηματικών κύκλων των δύο χωρών –για ζητήματα «κοινού ενδιαφέροντος» όπως λακωνικά ενημερώνουν τα ΜΜΕ- όπως και η στενή στρατιωτική συνεργασία των δύο εθνικών στρατών – με αλληπάλληλες στρατιωτικές ασκήσεις, εκπαιδεύσεις και συμφωνίες- έχουν φέρει τα δύο κράτη πολύ κοντά. Με το ζήτημα των ΑΟΖ στη Μεσόγειο να ενεργοποιεί διάφορα κράτη και τους αντίστοιχους εθνικισμούς τους (συμπεριλαμβανομένων Ελλάδας, Τουρκίας, Κύπρου, Ισραήλ), με τη σφαγή των παλαιστίνιων να συνεχίζεται αδιάκοπα και με την διαρκή απειλή της Δύσης για στρατιωτική επέμβαση στο Ιράν να αναζωπυρώνεται, θεωρούμε ότι έχει μεγάλο ενδιαφέρον να γνωρίσουμε όψεις της κοινωνικής ζωής –και των αντιστάσεων- του νέου «αδελφού-κράτους» της Ελλάδας, του «Κάιν» της Μέσης Ανατολής.

Πρωτοβουλία για την ολική άρνηση στράτευσης

ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΙΣΡΑΗΛ

Όπως μας εξήγησες και στην τοποθέτησή σου κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, για να μιλήσει κανείς για τον αντιμιλιταρισμό στο Ισραήλ θα πρέπει πρώτα να περιγράψει τον μιλιταρισμό...

Ο μιλιταρισμός στο Ισραήλ ενυπάρχει σε κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής και είναι κάτι με το οποίο ερχόμαστε σε επαφή από πολύ μικρή ηλικία. Σε κάθε Ισραηλινό που κατάγεται από εβραϊκή οικογένεια υποτίθεται ότι του αντιστοιχεί ένα βαθύ τραύμα που σχετίζεται με μια διαρκή αίσθηση απειλής. Για ορισμένους ανθρώπους πρόκειται για ένα αληθινό, βιωμένο τραύμα, για πολλούς άλλους όμως πρόκειται για ένα επίπλαστο τραύμα, που θέλουν να μας πείσουν ότι το κουβαλάμε στο DNA μας. Αυτό που συμβαίνει είναι ότι από πάρα πολύ μικρή ηλικία μάς λένε ότι όλος ο κόσμος θέλει να μας σκοτώσει, γιατί υποτίθεται ότι υπάρχει κάτι, σα νόμος της φύσης, που λέει ότι όσοι δεν είναι Εβραίοι θέλουν να σκοτώσουν όσους είναι Εβραίοι. Σύμφωνα με αυτόν το μύθο τα πράγματα πάντα ήταν έτσι και θα εξακολουθήσουν να είναι έτσι στους αιώνες των αιώνων. Και γι' αυτό τον λόγο, ως Εβραίοι θα πρέπει να πολεμήσουμε για να υπερασπιστούμε τους εαυτούς μας. Ο μιλιταρισμός είναι πολύ έντονος -ακόμα και πριν την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία- στο σχολείο, αλλά και από τα πρώτα χρόνια της ζωής ενός ανθρώπου, πριν καν να πάει στο σχολείο. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια του καρναβαλιού είναι πολύ συνηθισμένο να μασκαρεύουν τα παιδιάκια στρατιώτες και να τους δίνουν να κρατάνε πλαστικά όπλα.

Περισσότερο από όσο γίνεται εδώ;

Πολύ περισσότερο! Εδώ βλέπω τον κόσμο να μασκαρεύεται διάφορα πράγματα, αλλά ποτέ δεν έχω δει τόσο πολύ κόσμο όσο εκεί να είναι ντυμένοι στρατιώτες. Στο Ισραήλ, το να βλέπεις στρατιώτες παντού, γίνεται τελικά μέρος της ζωής σου. Αν πας στο σούπερ μάρκετ, σίγουρα θα πέσεις πάνω σε κάποιον φαντάρο, αν πας στο νοσοκομείο θα δεις στρατιωτικούς, οπουδήποτε και να πας στο Ισραήλ πάντα βλέπεις στρατιώτες. Και το κυριότερο: τους βλέπεις με τα όπλα τους. Και έτσι ο στρατός γίνεται κάτι το οικείο. Εδώ, για παράδειγμα, αν κάποιος έβγαινε για βόλτα στην Ράμπλας (σ.τ.μ: από τους κεντρικότερους και πιο πολυσύχναστους δρόμους της Βαρκελώνης) με ένα αυτόματο M16 να κρέμεται στον ώμο του, ο κόσμος θα αναφωνούσε: «Μα τι στο διάολο συμβαίνει»; Εκεί, είναι μια εικόνα που την βλέπεις

συνεχώς. Είναι κάτι που υπάρχει αδιαλείπτως από τότε που ιδρύθηκε το κράτος του Ισραήλ. Οι περισσότεροι άνθρωποι έρχονται πρώτη φορά σε επαφή με τα όπλα μέσα στο ίδιο τους το σπίτι, είτε γιατί ο πατέρας κάποιου είναι στρατιωτικός, είτε επειδή είναι έφεδρος που υποχρεούται σε μερικές εβδομάδες στρατιωτικής θητείας κάθε χρόνο και γυρνάει στο σπίτι του με το υπηρε-

σιακό του όπλο, είτε γιατί ένας μεγαλύτερος αδερφός ή αδερφή κάνει τη θητεία του/της και γυρνάει στο σπίτι με το όπλο. Είναι κάτι που βλέπουμε από την κούνια, από τη στιγμή που αρχίζουμε να παρατηρούμε τον κόσμο που μας περιβάλλει. Αργότερα, γνωρίζουμε τον μιλιταρισμό μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα. Από το προνήπιο κιόλας, σε μια ηλικία τριών και τεσσάρων ετών, τα παιδάκια παίρνουν μέρος σε «εκδηλώσεις γνωριμίας» με τις ένοπλες δυνάμεις, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο. Ο τρόπος με τον οποίο διεξάγονται αυτές οι εκδηλώσεις ποικίλει ανάλογα με τον τόπο κατοικίας. Όσοι ζουν σε μικρά χωριά πηγαίνουν με όλο το σχολείο σε κάποια πιο μεγάλη πόλη για να συμμετάσχουν σε μια ξενάγηση σε κάποια στρατιωτική μονάδα. Γι' αυτούς που ζουν σε μεγάλες πόλεις, είναι οι ίδιες οι ένοπλες δυνάμεις που έρχονται στο χώρο τους. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης μιλάνε στα παιδάκια για τις διάφορες μονάδες του στρατού, για τις «μεγάλες νίκες» και τα κατορθώματά τους. Υπάρχουν διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα ειδικά σχεδιασμένα για μικρά παιδιά, με σκίτσα και κινούμενα σχέδια, που λειτουργούν διαδραστικά.

Καλά, δεν υπάρχουν στο Ισραήλ καμπάνιες ενάντια στα πολεμικά παιχνίδια όπως εδώ;

Όχι, δεν υπάρχει καμία καμπάνια τέτοιου είδους. Ούτε καν οι αντιμιλιταριστές δεν κινητοποιούνται σε αυτό το επίπεδο. Φαντάζομαι ότι αυτό συμβαίνει γιατί υπάρχουν τόσα πολλά πράγματα που πρέπει να γίνουν, που κανένας δεν έχει χρόνο να ασχοληθεί με μία καμπάνια που, έτσι κι αλλιώς, δεν θα είχε καμία επιτυχία. Αλλά, ας γυρίσουμε στις εμπειρίες της νηπιακής ηλικίας. Μια ημέρα που είναι αφιερωμένη στις ένοπλες δυνάμεις είναι μια μέρα παιχνιδιού και διασκέδασης: σε αφήνουν να αγγίξεις και να παίξεις με τα πάντα και όταν πας στη στρατιωτική βάση σε αφήνουν να κάνεις απίθανα πράγματα, όπως για παράδειγμα, να ανέβεις πάνω σε ένα τανκ για να σε βγάλουν φωτογραφία.

Και οι στρατιωτικοί που οργανώνουν αυτές τις γιορτές είναι επιλεγμένοι βάσει κάποιων ειδικών κριτηρίων;

Ναι, οι ισραηλινές ένοπλες δυνάμεις απαρτίζονται από το ναυτικό, την αεροπορία, τα τεθωρακισμένα του στρατού ξηράς, κλπ., αλλά διαθέτουν και μια ειδική μονάδα η οποία ονομάζεται «Σώμα Εκπαίδευσης και Νεολαίας». Οι στρατιώτες αυτής της μονάδας είναι αυτοί που ασχολούνται με το εκπαιδευτικό σύστημα και τις δραστηριότητες για παιδιά και νέους από το προνήπιο μέχρι τα 18, την ηλικία στην οποία οι νέοι πρέπει να πάνε υποχρεωτικά στο στρατό. Αργότερα, στην ηλικία των 9 με 10 ετών, τα πράγματα αρχίζουν να σοβαρεύουν. Στις εκδρομές που γίνονται προς το τέλος της σχολικής χρονιάς, υπεύθυνος συνοδός είναι ένας στρατιώτης του συγκεκριμένου στρατιωτικού σώματος, που φροντίζει να μαθαίνει στα παιδιά τη γεωγραφία μέσα από το στρατιωτικό πρίσμα. Αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, σε μια επίσκεψη στα υψίπεδα του Γκολάν, όπου οι στρατιωτικοί εξηγούν στα παιδιά ότι «αυτή η περιοχή καταλήφθηκε την τάδε χρονιά» ή ότι «εδώ έλαβε χώρα η τάδε σημαντική μάχη, όπου ο τάδε σημαντικός ήρωας έκανε το δείνα κατόρθωμα». Για παράδειγμα, υπάρχει μια ειδική αίθουσα στα υψίπεδα του Γκολάν, στην οποία προβάλλονται σε τρισδιάστατες εικόνες οι μάχες που έγιναν εκεί και έτσι τα παιδιά που παρακολουθούν την προβολή αισθάνονται λες και βρίσκονται μέσα στη μάχη.

Δηλαδή η φύση και η γεωγραφία συνδέονται με το ζόρι με τον εθνικισμό και το μιλιταρισμό...

Ναι. Και εκτός αυτού, τα συνδέουν όλα με βιβλικούς μύθους, ως του σημείου να θέλουν να σε πείσουν ότι όλο αυτό το πράγμα, άπαξ και είσαι Εβραίος, αποτελεί τμήμα του DNA σου: επιστρατεύουν μια ολόκληρη υποθετική γενεαλογία, από τον Δαβίδ και τον Γολιάθ μέχρι «εμάς» ενάντια στους Παλαιστίνιους και τους Σύριους ή οποιονδήποτε άλλον. Και εκτός από όλα αυτά, ο μιλιταρισμός διαχέεται σε μικρές δόσεις και μέσα από τα σχολικά βιβλία και τη διδακτέα ύλη. Για παράδειγμα, η εκφώνηση ενός προβλήματος στα μαθηματικά μπορεί να είναι κάπως έτσι: «Αν αυτή τη χρονιά καταταχθούν 50.000 νέοι στρατιώτες και ανάμεσα σε αυτούς ένα 32% πάει στην αεροπορία, ένα 20% πάει στο ναυτικό και ούτω καθεξής, πόσοι στρατιώτες θα υπηρετήσουν σε κάθε σώμα των ενόπλων δυνάμεων»; Άλλο παράδειγμα είναι ότι αντί να ρωτάνε, ας πούμε, «πόσα τρένα φτάνουν σε έναν σιδηροδρομικό σταθμό μέσα σε μια ώρα, αν υποθέσουμε ότι κάθε τρία λεπτά περνάει τρένο», ζητάνε από τα παιδιά να κάνουν το μαθηματικό υπολογισμό ρωτώντας τους για κάτι που να έχει να κάνει με τον στρατό. Αν και όχι τα πάντα, σε κάθε περίπτωση, σχεδόν

τα πάντα στο σχολείο είναι διαποτισμένα από τον милитарισμό, ενώ σε όλον τον υπόλοιπο κόσμο, σε γενικές γραμμές, δεν χρησιμοποιούνται παραδείγματα από την στρατιωτική πραγματικότητα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αργότερα, και ανάλογα με την ηλικία, αρχίζει η πραγματική στρατιωτική εκπαίδευση. Υπάρχουν παιδιά που πάνε σε στρατιωτικά σχολεία από την ηλικία των 13 ή 14 ετών μέχρι και τα 18. Κάβουν τα κανονικά μαθήματα του σχολείου, μόνο που ορισμένες ώρες την εβδομάδα έχουν και στρατιωτική εκπαίδευση. Δεν ξέρω τον ακριβή αριθμό τους, αλλά γνωρίζω ότι υπάρχουν αρκετά τέτοια σχολεία στο Ισραήλ. Τα υπόλοιπα σχολεία, τα δημόσια, εφαρμόζουν ένα πρόγραμμα που υιοθετήθηκε στη δεκαετία του '80 και το οποίο υπαγορεύει ότι ο στρατός πρέπει να γίνεται αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής ζωής. Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, το κάθε σχολείο έχει έναν στρατιωτικό που είναι υπεύθυνος να διαχειρίζεται τα πιθανά προβλήματα που μπορεί να προκύψουν και τα οποία σχετίζονται με τη μελλοντική ζωή των εφήβων, με σκοπό να φροντίσουν να γίνουν τα παιδιά «καλοί πολίτες», δηλαδή, σύμφωνα με τη λογική τους, «καλοί στρατιώτες». Αυτή είναι μια φράση που διαρκώς επαναλαμβάνουν: για να είναι κάποιος καλός πολίτης θα πρέπει να είναι πρώτα απ' όλα καλός στρατιώτης. Σε γενικές γραμμές, αυτό το πρόσωπο δεν είναι κάποιος νέος φαντάρος, αλλά κάποιος μεγαλύτερος, συνήθως κάποιος βαθμοφόρος. Αυτή τη στιγμή υπηρετούν περισσότεροι από 350 αξιωματικοί σε τέτοιου είδους προγράμματα. Αυτό είναι ένα μόνο σκέλος από τις δραστηριότητες που αναλαμβάνει το «Σώμα Εκπαίδευσης και Νεολαίας». Ένα άλλο σκέλος είναι ότι οι στρατιωτικοί βρίσκονται στο σχολείο για να ελέγχουν πώς θα γίνει η μετάβαση των παιδιών από το σχολικό περιβάλλον στο στρατό, αλλά και για να αποφασίσουν σε ποιον τομέα των ενόπλων δυνάμεων θα στείλουν το κάθε παιδί. Για το λόγο αυτό μιλούν με τους μαθητές για να δουν τι θέλει να κάνει ο καθένας τους όταν θα έρθει η ώρα να κάνουν τη στρατιωτική τους θητεία. Στις μέρες μας, βάσει νόμου και αναλυτικού προγράμματος, κάθε τάξη πρέπει να διαθέτει γι' αυτόν τον σκοπό μία σχολική ώρα κάθε εβδομάδα. Εκτός όμως από τα παιδιά, και οι καθηγητές πρέπει να κάνουν μαθήματα ετοιμότητας σε συνεργασία με τον στρατό, δηλαδή με τον στρατιωτικό που είναι υπεύθυνος για το κάθε σχολείο.

Όλοι οι καθηγητές;

Ναι, αν και πάντα υπάρχουν τρόποι για να αποφύγει κανείς αυτά τα πράγματα, κυρίως όταν δουλεύει σε ιδιωτικά σχολεία. Το μεγαλύτερο μέρος των εβραϊκών θρησκευτικών σχολείων είναι ιδιωτικά. Τα συγκεκριμένα ιδιωτικά δεν έχουν στρατιωτικούς, γιατί η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών τους δε θα πάει ποτέ

να υπηρετήσει τη στρατιωτική θητεία. Υπάρχει μια συμφωνία ανάμεσα στο ισραηλινό κράτος και τα εβραϊκά θρησκευτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, που είναι σε ισχύ από τη δεκαετία του '50 και λέει ότι οι θρησκευόμενοι νέοι αυτών των σχολείων δεν είναι υποχρεωμένοι να υπηρετήσουν τη στρατιωτική τους θητεία, γιατί «υπερασπίζονται το Κράτος» μέσω της πίστης και της μελέτης της Βίβλου. Κάποιοι από αυτούς πάνε στο στρατό, αλλά η συγκεκριμένη επιλογή αφορά μια εντελώς προσωπική τους απόφαση, μιας και δεν είναι υποχρεωμένοι να το κάνουν. Επίσης, το μεγαλύτερο μέρος των αραβικών σχολείων είναι ιδιωτικά και υπάρχει φυσικά και ένας αριθμός ιδιωτικών σχολείων που δεν είναι θρησκευτικά, αλλά, σε κάθε περίπτωση, το να αποφύγει κάποιος το στρατό με αυτόν τον τρόπο είναι μια ιδιαίτερα δαπανηρή λύση. Για τον καθημερινό κόσμο, το να στείλει τα παιδιά του σε ένα ιδιωτικό σχολείο κοστίζει πάρα πολύ ακριβά και γι' αυτό μόνο τα παιδιά των πλούσιων οικογενειών πάνε σε τέτοιου είδους εκπαιδευτικά ιδρύματα. Παρόλα αυτά κάποια ιδιωτικά σχολεία επιλέγουν να ενσωματώσουν το στρατιωτικό πρόγραμμα στις δραστηριότητές τους. Αντίθετα, υπάρχουν πάρα πολύ λίγα δημόσια σχολεία που δεν έχουν υπεύθυνο στρατιωτικό του «Σώματος Εκπαίδευσης και Νεολαίας». Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν κάποια σχολεία, που είναι γνωστά ως «δημοκρατικά σχολεία», τα οποία δεν δέχονται τους στρατιωτικούς στο σχολικό τους πρόγραμμα.

Ακόμα και οι άραβες που έχουν ισραηλινή υπηκοότητα πρέπει να πάνε στο στρατό;

Εδώ αξίζει να αναρωτηθεί κανείς «ποιός θεωρείται άραβας» στο Ισραήλ, αλλά αυτό είναι ένα άλλο θέμα. Το κράτος του Ισραήλ επιχείρησε να διαχωρίσει τους παλαιστίνιους ή -για να το θέσουμε με τους δικούς του όρους- τον αραβικό πληθυσμό του Ισραήλ. Αυτό το κατάφεραν διαχωρίζοντας και ταξινομώντας τους σε διάφορες κοινωνικό-θρησκευτικές ομάδες. Οι Βεδουίνοι και οι Δρούζοι είναι υποχρεωμένοι να κάνουν τη στρατιωτική τους θητεία και αυτό δεν έχει καμία απολύτως σχέση με τις θρησκείες, αφού, για παράδειγμα, πολλοί Δρούζοι είναι μουσουλμάνοι.

Και γιατί τότε υπάρχει αυτή η διαφοροποίηση με τους Δρούζους;

Γιατί μια φυλή Δρούζων έκανε μια συμφωνία με την ισραηλινή κυβέρνηση στη δεκαετία του '50, η οποία ισχύει μέχρι και σήμερα. Κάποιοι Δρούζοι θεωρούν τους εαυτούς τους άραβες και παλαιστίνιους και δεν θέλουν να πάνε στο στρατό, ακόμα κι αν είναι υποχρεωμένοι να κάνουν τη θητεία τους. Στην περίπτωση που ένας Δρούζος αρνηθεί να κάνει την στρατιωτική του θητεία, αντιμετωπίζει τις ίδιες ακριβώς κυρώσεις με έναν Εβραίο: πάει φυλακή.

Και οι υπόλοιποι άραβες δεν πάνε ή δε μπορούν να πάνε στον ισραηλινό στρατό, Αν για παράδειγμα, ένας παλαιστίνιος που έχει ισραηλινή υπηκοότητα θέλει να υπηρετήσει στον ισραηλινό στρατό, δε μπορεί;

Όχι. Στον στρατό πάνε μόνο οι Εβραίοι -σε αυτούς συγκαταλέγονται και οι εβραίοι που έχουν καταγωγή από αραβικές χώρες όπως το Μαρόκο, η Αίγυπτος ή το Ιράκ- οι Βεδουίνοι και οι Δρούζοι.

Μάλιστα. Ας ξαναγυρίσουμε στο θέμα των σχολείων λοιπόν.

Λοιπόν, ανά διαστήματα, οργανώνουν διάφορες εκδηλώσεις προς τιμή των ενόπλων δυνάμεων, όποτε φέρνουν κάποιον διάσημο «ήρωα» ή διάφορους τύπους που κάποτε ήταν στρατιωτικοί και στη συνέχεια έγιναν πολιτικοί, υπουργοί, κλπ. Αυτός ο «ήρωας» λοιπόν βγάζει ένα λογύδριο, στο οποίο μιλάει λίγο για την προσωπική του ιστορία και μετά αρχίζει να λέει ένα σωρό βλακείες ενάντια σε όλους αυτούς που δεν πάνε στο στρατό. Κατά τη διάρκεια αυτών των λόγων προσπαθούν να τρομάξουν τα παιδιά, λέγοντάς τους ότι άμα δεν πάνε στον στρατό θα καταντήσουν πρεζάκια, εγκληματίες και ποιος ξέρει τι άλλο. Επίσης τους συμβουλεύουν, πως αν υπάρχει κάποιο παιδί στην τάξη τους που δε θέλει να πάει στρατό, θα πρέπει να μην του μιλάνε και να το περιφρονούν. Ο Avigdor Kahalani¹ έλεγε στα παιδιά ότι ο ίδιος προσωπικά ευχαρίστως θα στραγγάλιζε όποιον αρνείται να κάνει τη στρατιωτική του θητεία, ότι οι λόγοι τους οποίους επικαλούνται οι αρνητές είναι προσχηματικοί και ηλίθιοι και ότι όλοι τους είναι δειλά πρεζόνια που θέλουν να εκφυλίσουν την κοινωνία.

Και τα παιδιά πώς αντιδρούν;

Σε γενικές γραμμές, αποδέχονται ό,τι τους λένε οι στρατιωτικοί.

Και τι συμβαίνει με τα σχολεία που αντιτίθενται στο πρόγραμμα συνεργασίας με το στρατό;

Στην πραγματικότητα είναι πολύ λίγα, αλλά, για να σας δώσω ένα παράδειγμα, υπάρχει ένα σχολείο στο Τελ Αβίβ, ο διευθυντής του οποίου είναι ενάντια στο

1. Επαγγελματίας στρατιωτικός, που θεωρείται «ήρωας», γιατί -ανάμεσα σε άλλα «κατορθώματα»- υπέστη σοβαρά εγκαύματα όταν το τεθωρακισμένο που οδηγούσε πήρε φωτιά κατά τη διάρκεια των μαχών στον Πόλεμο των Επτά Ημερών, το 1967. Αφού έφτασε στο βαθμό του ταγματάρχη, αποσύρθηκε από την στρατιωτική ζωή και, όπως τόσοι άλλοι αξιωματικοί του ισραηλινού στρατού, έγινε πολιτικός.

μιλιταρισμό και στο παρελθόν είχε διεξάγει ένα μακροχρόνιο αγώνα για να μη μπει ο στρατός στο σχολείο. Στο τέλος έχασε, αλλά αποφάσισε να μιλήσει στα παιδιά για το θέμα και προσκάλεσε στο σχολείο άτομα από τη γυναικεία ομάδα Machsom Watch, που λειτουργεί ως παρατηρητήριο, καταγράφοντας πληροφορίες και μαρτυρίες σχετικά με το τι κάνει ο ισραηλινός στρατός στα σημεία ελέγχου (check-points). Έγινε μεγάλος ντόρος και προσπάθησαν να εμποδίσουν την εκδήλωση. Έγινε χαμός. Μπλέχτηκαν στην ιστορία και οι γονείς των μαθητών και πολλοί από αυτούς τάχθηκαν με τη μεριά του διευθυντή. Όλο αυτό που σας περιγράφω αφορά ένα και μοναδικό σχολείο το οποίο εγγράφεται στους πλέον προοδευτικούς κύκλους του Τελ Αβίβ. Ο διευθυντής του είναι ένα άτομο που αγωνίζεται σκληρά, παρότι συνήθως δεν καταφέρνει και πολλά πράγματα, αλλά πιστεύουμε ότι αξίζει το σεβασμό μας, γιατί δεν το βάζει κάτω και γιατί κάνει κάτι σημαντικό με το να δίνει σε αυτά τα παιδιά την ευκαιρία να ακούσουν και άλλες φωνές, να γνωρίσουν και διαφορετικές οπτικές. Και εδώ που τα λέμε, το ποσοστό των μαθητών του συγκεκριμένου σχολείου που αργότερα αρνούνται να υπηρετήσουν τη στρατιωτική τους θητεία είναι αρκετά μεγάλο και σίγουρα πολύ μεγαλύτερο απ' ό,τι σε άλλα σχολεία. Από την άλλη, βέβαια, ο στρατός πάντα χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο σχολείο ως παράδειγμα για το πώς δε θα έπρεπε να φερόμαστε, λέγοντας ότι είναι ένα σχολείο που παράγει προδότες της πατρίδας.

Υπάρχουν και άλλου είδους μιλιταριστικές δραστηριότητες πριν να φτάσει η ώρα της υποχρεωτικής κατάταξης;

Σε αρκετά σχολεία διοργανώνουν το λεγόμενο **Gadná**, δηλαδή μια κατασκήνωση που γίνεται κάθε καλοκαίρι για μία εβδομάδα και αφορά παιδιά ηλικίας 16 και 17 ετών. Μόνο που η συγκεκριμένη κατασκήνωση δεν είναι καθόλου διασκεδαστική. Αντιθέτως, μάλλον πρόκειται για μια ιδιαίτερα σκληρή δοκιμασία, μιας και στην πραγματικότητα περιλαμβάνει κανονικότερες στρατιωτικές ασκήσεις. Άλλη στιγμή ορόσημο στη στρατιωτικοποίηση της ζωής των νέων είναι η τελετή παράδοσης του δελτίου ταυτότητας, που πραγματοποιείται όταν οι έφηβοι κλείνουν τα 16, και κατά την οποία τα επίσημα έγγραφα παραδίδονται στα παιδιά από έναν εν ενεργεία αξιωματικό του στρατού. Σε αυτό το πλαίσιο, το να μπορέσεις να αρνηθείς το στρατό με το που τελειώνεις το σχολείο δεν είναι ούτε εύκολο ούτε συνηθισμένο.

Μετά το σχολείο λοιπόν αρχίζει η στρατιωτική θητεία...

Ναι. Η υποχρεωτική θητεία για τα αγόρια είναι τρία χρόνια, ενώ για τα κορίτσια δύο.

Οι παντρεμένες κοπέλες δεν υποχρεούνται να πάνε στο στρατό και γι' αυτό αρκετά κορίτσια που δε θέλουν να υπηρετήσουν, αλλά ούτε θέλουν να το δηλώσουν ανοιχτά, προσπαθούν να τον αποφύγουν με άλλους τρόπους και παντρεύονται. Για το Κράτος, η αποστολή των παντρεμένων γυναικών είναι να γεννήσουν παιδιά για την πατρίδα και αυτό το λέει και το δηλώνει χωρίς υπεκφυγές. Μία άλλη τακτική που ακολουθούν, τόσο αγόρια όσο και κορίτσια, για να αποφύγουν το στρατό χωρίς να αναγκαστούν να τον αρνηθούν με σαφήνεια, είναι να προσποιηθούν κάποιο σοβαρό ψυχολογικό πρόβλημα... Με άλλα λόγια, υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να αποφύγει κανείς την υποχρεωτική θητεία. Αλλά αν κάποιος τελικά πάει στο στρατό και είναι άνδρας, τότε μετά τη λήξη της θητείας του, θεωρείται έφεδρος μέχρι τα 45 του. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι άνδρες που έχουν πάει στρατό υποχρεούνται σε ένα μήνα στρατιωτικής θητείας κάθε χρόνο. Μπορεί να μην είναι ένας ολόκληρος μήνας, αλλά 20 μέρες, για παράδειγμα. Πάντως, κάθε χρόνο για έναν περίπου μήνα, χωρίς διακοπές, είναι υποχρεωμένοι να υπηρετούν το στρατό του Ισραήλ. Και σε περίπτωση πολέμου όλοι οι έφεδροι είναι υποχρεωμένοι να παρουσιαστούν.

Και τι συμβαίνει με τη δουλειά όταν κάποιος πρέπει να λείπει για έναν ολόκληρο μήνα; Υπάρχει ειδική νομοθεσία για τις περιπτώσεις αυτές;

Φυσικά. Υπάρχουν νόμοι που προστατεύουν τους εργαζόμενους, ή για να το θέσουμε καλύτερα, το ίδιο το σύστημα. Κανένας εργοδότης δε μπορεί να απολύσει κάποιον επειδή κάθε χρόνο θα πρέπει να λείπει για ένα μήνα, για να κάνει την θητεία του ως έφεδρος. Η θέση εργασίας του θα τον περιμένει όταν θα γυρίσει.

Και τι γίνεται στην περίπτωση που κάποιος έχει ένα μαγαζί που το δουλεύει μόνος του, χωρίς υπαλλήλους και χωρίς κάποιον συγγενή που να μπορεί να το κρατήσει ενώ εκείνος θα είναι στο στρατό;

Σε αυτή την περίπτωση το άτομο θα πρέπει να μαζέψει ένα κάρο χαρτιά και να μπλέξει με την γραφειοκρατία. Σε κάποιες περιπτώσεις σε αφήνουν τελικά στην ησυχία σου, αλλά σε άλλες σε παίρνουν με το έτσι θέλω. Εξαρτάται από τη δική τους απόφαση αναφορικά με το εάν χρειάζονται πολύ κόσμο ή όχι, και αυτό φυσικά εξαρτάται από τη γενικότερη κατάσταση και από τις αναγκαιότητες της μονάδας στην οποία υπηρετεί ο καθένας. Πάντως, σε γενικές γραμμές, πρέπει να υπηρετείς το στρατό για ένα μήνα κάθε χρόνο, μέχρι να αποφασίσουν εκείνοι να σε αφήσουν στην ησυχία σου.

Μας ανέφερες και στην τοποθέτησή σου ότι έχει γίνει πολύς λόγος στο Ισραήλ σε σχέση με αυτό που τα ΜΜΕ αποκάλεσαν «φεμινιστική επανάσταση» (sic) στους κόλπους των ενόπλων δυνάμεων. Μπορείς να γίνεις πιο συγκεκριμένος;

Ναι. Αυτό συνέβη στη δεκαετία του '90. Κάποιες μονάδες του στρατού δεν ήταν εντελώς προσβάσιμες στις γυναίκες. Για παράδειγμα, οι γυναίκες δε μπορούσαν να υπηρετούν στα τεθωρακισμένα ή ως πιλότοι στην αεροπορία και πάει λέγοντας. Άρχισε λοιπόν ένας δικαστικός αγώνας από μεριάς κάποιων γυναικών που έκαναν προσφυγή στον Άρειο Πάγο, έτσι ώστε να εξετάσει το αίτημά τους να υπηρετήσουν σε τέτοιου είδους μονάδες. Τελικά, στα τέλη της δεκαετίας του '90 το Ανώτατο Δικαστήριο (σ.τ.μ.: αντίστοιχο με τον Άρειο Πάγο) αποφάσισε ότι οι γυναίκες θα έπρεπε να έχουν πρόσβαση σε όλες τις μονάδες των ενόπλων δυνάμεων ανεξαιρέτως. Μία από αυτές τις γυναίκες επιθυμούσε να υπηρετήσει στην αεροπορία, οπότε μετά την έκδοση της απόφασης από τον Άρειο Πάγο κατάφερε να μπει στη σχολή της αεροπορίας, αλλά δεν κατάφερε τελικά να ολοκληρώσει την ειδίκευσή της και να γίνει πιλότος, γιατί κόπηκε. Δε γνωρίζω αν μέχρι σήμερα έχει καταφέρει καμία γυναίκα να γίνει πιλότος, αλλά πλέον όλοι οι τομείς των ενόπλων δυνάμεων, ακόμα και οι επίλεκτες μονάδες, είναι -θεωρητικά τουλάχιστον- προσβάσιμες και στις γυναίκες. Από τότε που ο Άρειος Πάγος εξέδωσε την απόφαση, οι γυναίκες μπορούν να κάνουν στο στρατό ό,τι και οι άνδρες... Μπορούν να σκοτώνουν και αυτές ακριβώς όπως και οι άντρες.

Να περάσουμε και στον αντιμιλιταρισμό τώρα;

Πάντα υπήρχαν άνθρωποι που αντιτίθονταν σε αυτά που έκανε ο στρατός. Στα πρώτα χρόνια μετά την ίδρυση του ισραηλινού κράτους, το κομμουνιστικό κόμμα είχε αντιπροσώπευση στο ισραηλινό κοινοβούλιο -το Knesset- και τα μέλη του προσπαθούσαν μέσα από εκεί να κάνουν κάτι. Ο νόμος της βουλευτικής ασυλίας δίνει στα μέλη του κοινοβουλίου το περιθώριο να κάνουν κάποια πράγματα που άλλοι άνθρωποι δε μπορούν να τα κάνουν δίχως ποινικές συνέπειες. Για παράδειγμα, μπορούν να μιλήσουν για συγκεκριμένα γεγονότα ή καταστάσεις και ακριβώς αυτό έκαναν. Με αυτόν τον τρόπο, μπορούσαν να βγουν προς τα έξω πληροφορίες σχετικά με το τι έκανε ο στρατός. Αυτό έγινε, για παράδειγμα, στην περίπτωση της σφαγής στο Kafr Qasim, στη δεκαετία του '50, όταν μια μονάδα του ισραηλινού στρατού έφτασε σε ένα μικρό χωριό

και σκότωσε δεκάδες ανθρώπους². Ένας κομμουνιστής βουλευτής, ονόματι Meir Vilner, κατήγγειλε το γεγονός σε μία συνεδρίαση του κοινοβουλίου και έτσι η πληροφορία έφτασε στην κοινή γνώμη: οι εφημερίδες μπορούσαν πια να μιλήσουν για τη σφαγή, αναπαράγοντας αυτά που είχε πει ο Vilner στο κοινοβούλιο. Δηλαδή, υπήρχαν άτομα και ομάδες που αντιτίθονταν στο στρατό, αλλά αυτή η αντιπαράθεση δεν έφτασε ποτέ να πάρει τη μορφή κινήματος. Δεν κατάφερε να αρθρωθεί κίνημα πριν από τη δεκαετία του '80, κατά τη διάρκεια της οποίας έλαβαν χώρα δύο πολύ σημαντικά γεγονότα: ο πόλεμος στον Λίβανο³ και το ξέσπασμα της πρώτης Ιντιφάντα.⁴ Το 1982 φτιάχτηκε μία ομάδα που ονομάζεται «Yesh Gvul», που μπορεί να μεταφραστεί ως «υπάρχουν σύνορα» ή «υπάρχει ένα όριο» ή «ως εδώ και μη παρέκει». Η συγκεκριμένη συλλογικότητα εξακολουθεί να υπάρχει, αλλά στην ουσία δεν είναι αντιμιλιταριστές. Άρχισε ως μια συγκεκριμένη εναντίωση στον πόλεμο του Λιβάνου και συγκροτήθηκε σε ομάδα μετά τη σφαγή στους προσφυγικούς καταυλισμούς της Sabra και της Shatila, όπου δολοφονήθηκαν εκατοντάδες άνδρες, γυναίκες και παιδιά από τους χριστιανούς Λιβανέζους φαλαγγίτες που ήταν σύμμαχοι του Ισραήλ.⁵ Ο ισραηλινός στρατός οργάνωσε και υποβοήθησε τη σφαγή και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να γίνει μεγάλος ντόρος στην ισραηλινή κοινή γνώμη και να δημιουργηθεί ένα μεγάλο κίνημα ενάντια στον πόλεμο, μέσα από το οποίο προέκυψε και η «Yesh Gvul».

Αυτοί που σχημάτισαν την αρχική ομάδα δηλαδή ήταν στρατιώτες που είχαν πολέμησει στον πόλεμο του Λιβάνου;

2. Η σφαγή, διαπράχθηκε από την ισραηλινή συνοριοφυλακή (τη Magav) ανάμεσα στις πέντε και εξήμισι το απόγευμα της 29ης Οκτωβρίου του 1956 στο παλαιστινιακό χωριό Kafr Quasim, το οποίο βρισκόταν στην πράσινη γραμμή ανάμεσα στο Ισραήλ και την Υπεριορδανία. Το ίδιο μεσημέρι -στις τρειςήμισι- είχε «ανακοινωθεί» ξαφνικά αλλαγή του ωραρίου απαγόρευσης της κυκλοφορίας στα 12 παλαιστινιακά χωριά της περιοχής. Παράλληλα στις μονάδες του ισραηλινού στρατού που βρίσκονταν στην περιοχή είχε δοθεί ρητή εντολή να ανοίξουν πυρ εναντίον όσων παλαιστίνιων γύριζαν «αργά» στα σπίτια τους από τα χωράφια και οι οποίοι προφανώς δεν είχαν πληροφορηθεί τη ξαφνική αυτή αλλαγή του ωραρίου της απαγόρευσης. Οι περισσότερες μονάδες αρνήθηκαν να υπακούσουν στην εντολή, αλλά μία μερίδα της μονάδας που βρισκόταν στο χωριό Kafr Quasim, άνοιξε πυρ σε εννέα διαφορετικές περιπτώσεις, σκοτώνοντας 19 άνδρες, 6 γυναίκες, 10 εφήβους (από 14 έως 17 ετών), 6 κοπέλες (από 12 έως 15 ετών) και 7 παιδιά (από 8 έως 13 ετών).

3. Ο πόλεμος διήρκεσε από τις αρχές Ιουνίου του 1982 μέχρι τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου.

4. Ξεκίνησε στις αρχές του Δεκέμβριου του 1987 και τελείωσε (επίσημα) στις 13 Σεπτεμβρίου του 1993 με την υπογραφή της συνθήκης του Όσλο.

5. Η σφαγή άρχισε στις 16 Σεπτέμβριο και διήρκεσε μέχρι τις 18. Δεν υπάρχει επιβεβαιωμένος αριθμός των παλαιστίνιων που δολοφονήθηκαν κατά τη διάρκεια της σφαγής και, καθώς συνηθίζεται σε τέτοιες περι-

Στην πλειοψηφία τους ναί. Κάποιοι στρατιώτες άρχισαν να δηλώνουν ότι αρνούνταν να πάνε και, σε κάποιες περιπτώσεις, στρατιώτες που είχαν ήδη πάει στον Λίβανο⁶, ζήτησαν να επιστρέψουν από εκεί. Αυτοί ήταν, από όσο γνωρίζουμε οι πρώτοι *refuzniks*, δηλαδή οι πρώτοι στρατιώτες ή στρατεύσιμοι που είπαν δημόσια ότι διαφωνούσαν με αυτό που συνέβαινε και αρνήθηκαν να πάνε στον Λίβανο, εξηγώντας ο καθένας τους λόγους του, και οι οποίοι προτίμησαν να αντιμετωπίσουν τη δίωξη και τη φυλάκιση. Η «Yesh Gvul» ήταν η ομάδα που τους παρείχε νομική βοήθεια και αλληλεγγύη και επίσης έδινε στον κόσμο πληροφόρηση σχετικά με τα δικαιώματά του και την κατάσταση συνολικότερα. Κάτι άλλο που έκαναν συχνά ήταν ότι πήγαιναν στα σύνορα με τον Λίβανο και μοίραζαν κείμενα στους στρατιώτες που περίμεναν εκεί για να περάσουν τη συννοριακή γραμμή και να πάρουν μέρος στις μάχες, λέγοντάς τους ότι δεν πρέπει να το κάνουν και εξηγώντας τους ότι έχουν το δικαίωμα και την ηθική υποχρέωση να αρνηθούν να πειθαρχήσουν στις διαταγές. Έπειτα φρόντιζαν να παίρνουν μαζί τους εκείνους τους φαντάρους που δεν ήθελαν να πάνε στον Λίβανο. Αργότερα άρχισαν να εμφανίζονται στρατιώτες που αρνούνταν να πάρουν μέρος στην καταστολή της Ιντιφάντα στην Γάζα και στην Υπεριορδανία. Ακόμη πιο μετά, στη δεκαετία του '90, εμφανίστηκε μία ομάδα που ονομάζεται «Profil Hadash»⁷ (σ.τ.μ: στα ελληνικά «Καινούργιο Προφίλ») και η οποία είχε όντως κάποια εντελώς καινούρια χαρακτηριστικά. Η «Yesh Gvul» απαρτιζόταν από άτομα που ήδη είχαν πάει στο στρατό, αλλά αρνούνταν να κάνουν κάποια συγκεκριμένα πράγματα: δεν είχαν πρόβλημα με το ότι αποτελούσαν μέρος του στρατιωτικού μηχανισμού, αλλά διαφωνούσαν με την κατοχή του

πτώσεις, οι υπολογισμοί διαφέρουν ανάλογα με την πηγή. Έτσι, κυμαίνονται σε μια κλίμακα που ανέρχεται από τα 3.500 θύματα έως τα 2.400, που είναι ο επίσημος αριθμός που έδωσε αρχικά και εξακολουθεί να δίνει ο Ερυθρός Σταυρός (που ως γνωστόν λειτουργεί περισσότερο ως υπερασπιστής της εξουσίας παρά των φτωχών).

6. Αν και ο επονομαζόμενος «Πρώτος πόλεμος του Λιβάνου» έληξε επίσημα το 1982, ο ισραηλινός στρατός κατοχής -μαζί με τους Λιβανέζους συμμάχους του- παρέμεινε στον νότο της χώρας σε διαρκή πολεμική αντιπαράθεση με τις ένοπλες αντι-ισραηλινές ομάδες μέχρι το 2000, οπότε και αποσύρθηκε μέσα στα διεθνώς αναγνωρισμένα ισραηλινά σύνορα. Τον Ιούλιο και Αύγουστο του 2006, πραγματοποιήθηκε καινούργια επέμβαση, η οποία είναι γνωστή ως ο «Δεύτερος πόλεμος του Λιβάνου». Αυτή τη φορά όμως, οι ισραηλινές ένοπλες δυνάμεις βρέθηκαν αντιμέτωπες με μια ευέλικτη, προετοιμασμένη και, κυρίως, πολύ καλά οπλισμένη αντίσταση και έτσι, δεν άργησαν να κηρύξουν παύση πυρός και να υποχωρήσουν.

7. Η αντιμιλιταριστική ομάδα «Profil Hadash» συγκροτείται από γυναίκες και άντρες διαφόρων ηλικιών οι οποίοι αυτοπροσδιορίζονται ως φεμινίστριες και φεμινιστές και οργανώνονται σε οριζόντια και συνελευσιακή βάση. Ασχολούνται με τη διάδοση του αντιμιλιταρισμού -στο λόγο και στην πράξη-, τη στήριξη των αρνητών στράτευσης (είτε αυτοί ή αυτές είναι μαθητές ή μαθήτριες που επιθυμούν να αρνηθούν την κατά-

Λιβάνου, της Υπεριορδανίας και της Γάζας. Εξάλλου, το ίδιο το όνομά τους δηλώνει ότι τα μέλη της ομάδας επιθυμούν να παραμείνουν ως στρατιώτες μέσα στα υπάρχοντα σύνορα, χωρίς να τοποθετούνται αντιθετικά προς τις ένοπλες δυνάμεις. Σε αντίθεση τα μέλη της ομάδας «Profil Hadash» αρνούνταν να υπηρετήσουν τη θητεία τους, γιατί αντιτίθονταν στο στρατό ως μηχανισμό. Το όνομα της ομάδας προκύπτει από έναν στρατιωτικό όρο. Όλοι όσοι πρόκειται να πάνε στο στρατό περνάνε πρώτα από κάποιες δοκιμασίες και εξετάσεις -ιατρικές και ψυχολογικές- και στη συνέχεια λαμβάνουν ένα προφίλ, το οποίο είναι ένας βαθμός, ή για να το θέσω καλύτερα, ένας αριθμός. Για παράδειγμα, αν έχεις ένα 97 μπορείς να πας στην τάδε μονάδα, όμως αν έχεις λιγότερο από 21, ο στρατός δε σε δέχεται. Ένα από τα πρώτα σύμβολα των αντιμιλιταριστικών ομάδων ήταν ένα όπλο κομμένο στα δύο με το μότο «profil 21». Στα αρχικά της βήματα η ομάδα «Profil Hadash» ήταν ένα κίνημα που κατά κύριο λόγο υποστήριζε τους έφηβους που απέρριπταν τον ίδιο το μηχανισμό του στρατού. Οι δραστηριότητές τους περιλαμβάνουν ανοιχτές συζητήσεις και ενημερώσεις, συλλογή και καταγραφή πληροφοριών σχετικά με το μιλιταρισμό μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία και προσπάθεια δημιουργίας ομάδων έξω από τον χώρο του σχολείου⁸ που να αντιτίθενται στον μιλιταρισμό. Επίσης βοηθούν στη διαδικασία σύνταξης κειμένων τα οποία υπογράφουν αγόρια και κορίτσια, τελειόφοιτοι λυκείου- γι' αυτούς αποτελεί την τελευταία χρονιά πριν να παρουσιαστούν για την υποχρεωτική θητεία- όπου δηλώνουν ότι δε θέλουν να πάνε στον στρατό.⁹ Πρόκειται για κείμενα στα οποία δηλώνουν ότι «δεν πρόκειται να υπηρετήσουμε την υποχρεωτική θητεία γι' αυτούς και γι' αυτούς τους λόγους...» και που υπογράφονται συλλογικά. Υπάρχουν χρονιές που καταφέρνουν να συγκεντρώσουν εκατοντάδες υπογραφές από νέους που δηλώνουν ότι θα αρνηθούν να υπηρετήσουν τον

ταξη, είτε είναι ολικοί αρνητές, είτε είναι αντιρροσίες συνείδησης) και την αλληλεγγύη σε όσους από αυτούς διώκονται και φυλακίζονται.

8. Έτσι κι αλλιώς, με όσα εξηγήθηκαν παραπάνω γίνεται εύκολα κατανοητό ότι αντιμιλιταριστικές πρωτοβουλίες εντός του χώρου του σχολείου είναι αδύνατο να υπάρξουν. Μόνο ο στρατός έχει πρόσβαση μέσα σε αυτό. Οι άνθρωποι που αγωνίζονται ενάντια στο στρατό και το μιλιταρισμό στην καλύτερη περίπτωση οργανώνουν μοιράσματα κειμένων κοντά στην είσοδο των σχολείων, αν και τα τελευταία χρόνια, στην ομάδα «Profil Hadash» απαγορεύτηκε οποιαδήποτε δράση (συμπεριλαμβανομένης της διανομής φυλλαδίων) ακόμα και στους εξωτερικούς χώρους που περιβάλλουν τα σχολικά κτίρια, με την αιτιολογία ότι διαφθείρουν τη νεολαία, ωθώντας την να αρνηθεί να υπηρετήσει το «καθήκον της στην πατρίδα».

9. Υπάρχει ένα κίνημα τελειόφοιτων του λυκείου με την ονομασία «Shministim» στο εσωτερικό του οποίου έχουν συγκροτηθεί μικρές ομάδες οι οποίες ασχολούνται με τη συγγραφή των συλλογικών γραμμάτων άρνησης παρουσίας στο στρατό και την αλληλεγγύη σε φυλακισμένους/νες αρνητές/τριες στρατεύσης.

ισραηλινό στρατό για πολιτικούς λόγους. Πρόκειται για μια συλλογική δήλωση η οποία δεν επιφέρει νομικές κυρώσεις ή διώξεις σε αυτούς που την υπογράφουν, αλλά που είναι σημαντική τόσο για την τόνωση του ηθικού των ανθρώπων που βρίσκονται σε αυτή την κατεύθυνση όσο και για τον αντίκτυπο που έχει στην κοινή γνώμη. Όταν όμως έρχεται η ώρα να παρουσιαστούν, το κάθε άτομο θα πρέπει να αρνηθεί μεμονωμένα και αυτό δεν το κάνουν όλοι υιοθετώντας μια πολιτική στάση. Πολλοί από αυτούς τους νέους προσπαθούν να αποφύγουν την υποχρεωτική στράτευση με άλλους τρόπους, γιατί δε θέλουν να φυλακιστούν. Κάποιοι πάντως αρνούνται να καταταγούν στο στρατό για πολιτικούς λόγους και οι περισσότεροι από αυτούς καταλήγουν στη φυλακή, συνήθως με μικρές ποινές, αν και δε λείπουν και κάποιες μεγαλύτερες.

Ποια ήταν η μεγαλύτερη ποινή που γνωρίζεις;

Δεν είναι συχνό φαινόμενο, αλλά κάποια άτομα εξέτισαν ποινές μεγαλύτερες του ενός χρόνου. Γύρω στον ενάμιση χρόνο, αν δεν κάνω λάθος. Για παράδειγμα, υπήρξε μία ομάδα πέντε νέων που δικάστηκαν όλοι μαζί, καταδικάστηκαν και φυλακίστηκαν για έναν χρόνο. Οι υπόλοιποι συνήθως καταδικάζονται σε μερικές εβδομάδες ή μήνες φυλάκισης.

Πότε άρχισε η «Profil Hadash» να συμπράττει με τους τελειόφοιτους μαθητές για την αποστολή αυτών των γραμμάτων;

Ξεκίνησαν κάπου ανάμεσα στο 2000 και το 2003, κατά τη διάρκεια της δεύτερης Ιντιφάντα.¹⁰ Το 2002, το ισραηλινό κράτος ξεκίνησε την «Επιχείρηση Αμυντική Ασπίδα», κατά τη διάρκεια της οποίας ο στρατός κατέλαβε εκ νέου τις μεγάλες πόλεις της Δυτικής Όχθης. Ήταν τότε που περικύκλωσαν τον Γιάσερ Αραφάτ στην Μουκατά και τότε που μπήκαν στον προσφυγικό καταυλισμό της Jenin, σκοτώνοντας

Κάποια από αυτά τα άτομα συμμετέχουν και στην ομάδα «Profil Hadash». Οι δηλώσεις άρνησης στράτευσης αναλαμβάνονται, πλέον, από τις ομάδες των μαθητών και η «Profil Hadash» λειτουργεί περισσότερο ως ομάδα υποστήριξης.

10. Η αφορμή που προκάλεσε την έκρηξη της δεύτερης Ιντιφάντα υπήρξε η επίσκεψη του Αριέλ Σαρόν, αρχηγού της ισραηλινής αντιπολίτευσης και υπεύθυνου για τη σφαγή της Sabra και Shatila το 1982, όταν ήταν Υπουργός Άμυνας του Ισραήλ, στον περίβολο του Θόλου του Βράχου και του τεμένους του Αλ Ακσά, στην Ιερουσαλήμ, στις 28 Σεπτεμβρίου του 2000. Φυσικά τα βαθύτερα αίτια της μπορούν να αναζητηθούν στις τόσες δεκαετίες ισραηλινής κατοχής και καταστολής και στα χρόνια της διάψευσης των προσδοκιών που ακολούθησαν την υπογραφή της Συνθήκης του Όσλο.

πολλούς ανθρώπους. Αμέσως υπήρξε ένα κύμα νέων που αρνήθηκαν να καταταγούν στο στρατό και εκατοντάδες μαθητών υπέγραψαν αυτά τα συλλογικά γράμματα. Ήταν η πρώτη φορά που κάτι τέτοιο έγινε τόσο μαζικά.

Αυτή η συλλογική άρνηση δυναμώνει κάθε χρόνο;

Για να πω την αλήθεια, δε γνωρίζω τον ακριβή αριθμό των ανθρώπων που έχουν αρνηθεί να υπηρετήσουν την υποχρεωτική θητεία τα τελευταία χρόνια, αλλά πρόκειται συνήθως για μεγάλες ομάδες. Και έχει γίνει πλέον ξεκάθαρο στην κοινωνία ότι το αντιμιλιταριστικό κίνημα σταδιακά μεγαλώνει.

Πριν από λίγο καιρό υπήρξαν κάποια δημοσιεύματα στον ισπανικό τύπο που ανέφεραν ότι ο ισραηλινός στρατός εξετάζει το ενδεχόμενο να κάνει πιο δύσκολες τις δοκιμασίες και τις εξετάσεις πριν από την κατάταξη, γιατί οι στρατιωτικοί υποστηρίζουν ότι ένας μεγάλος αριθμός νέων επωφελείται από το «profil 21» για να αποφύγει την υποχρεωτική στράτευση. Παράλληλα όμως εκφράζονταν φόβοι ότι αυτό μπορεί να αυξήσει το ποσοστό των αυτοκτονιών στο στρατό.

Ο ισραηλινός στρατός δε φοβάται τις αυτοκτονίες, γιατί κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να τις συγκαλύψει. Κάθε χρόνο υπάρχουν απόπειρες αυτοκτονίας στο στράτευμα και ορισμένοι νέοι τελικά καταλήγουν, αλλά ο στρατός «μαγειρεύει» τα στοιχεία και οι караβανάδες παρουσιάζουν αλλοιωμένα νούμερα, γιατί φροντίζουν να παρουσιάζουν κάποιες αυτοκτονίες ως ατυχήματα.

Ναι, αλλά φαίνεται ότι σε κάποιες περιπτώσεις υπήρξαν προβλήματα, όπως όταν για παράδειγμα αποφάσιζαν ότι κάποιος στρατεύσιμος ή στρατεύσιμη δεν είχε προβλήματα και έπρεπε να καταταγεί στον στρατό και τελικά το συγκεκριμένο άτομο αυτοκτονούσε και η ιστορία μαθευόταν...

Ναι, αυτό έχει συμβεί αρκετές φορές. Αλλά στην πραγματικότητα ο στρατός δε σκοτίζεται και ιδιαίτερα για τις αυτοκτονίες. Το μόνο πράγμα που προσπαθεί να κάνει είναι να συγκαλύψει τα γεγονότα, λέγοντας ψέματα, για να μην πάρουν έκταση στην κοινή γνώμη. Αυτό που δηλώνουν οι караβανάδες σχετικά με τις ιατρικές και ψυχολογικές εξετάσεις είναι ότι, σύμφωνα με τη γνώμη τους, πολλοί νέοι προσπαθούν να αποφύγουν το στρατό προσπαθώντας να πείσουν ότι έχουν «profil 21», οπότε το μόνο που λένε είναι ότι θα κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να κάνουν τη ζωή δύσκολη σε όσους χρησιμοποιούν αυτόν τον τρόπο για να αποφύγουν την

υποχρεωτική στράτευση, θεσμίζοντας διάφορες κυρώσεις, όπως το να τους απαγορεύουν να βγάλουν άδεια οδήγησης και ένα κάρο άλλα πράγματα. Με αυτόν τον τρόπο προσπαθούν να αποτρέψουν τους νέους να προσποιηθούν ότι έχουν κάποιο ψυχολογικό πρόβλημα. Άλλο πράγμα που κάνουν οι κοπέλες για να αποφύγουν τη στράτευση είναι η εκμετάλλευση του νόμου που απαλλάσσει τις θρησκευόμενες γυναίκες από τη στρατιωτική θητεία. Αυτό που κάνει ο στρατός για να τις αποτρέψει είναι να στέλνει την Ασφάλεια να παρακολουθήσει τις γυναίκες αυτές για να διαπιστώσει αν είναι πράγματι θρησκευόμενες. Και αν μαζέψουν στοιχεία που να αποδεικνύουν, σύμφωνα με τα κριτήριά τους, ότι κάποια από αυτές τις γυναίκες ψεύδεται (για παράδειγμα αν παρουσιάσουν φωτογραφίες στις οποίες να φαίνεται ότι φοράει κοντομάνικη μπλούζα, που αφήνει ακάλυπτα τα χέρια της, ή άλλα τέτοιου είδους «αποδεικτικά στοιχεία»), τότε η κοπέλα αυτή θα πρέπει να παρουσιαστεί για να υπηρετήσει στις ένοπλες δυνάμεις.

Έχουν υπάρξει πολλές περιπτώσεις προσπάθειας συγκαλύψης αυτοκτονιών που να έχουν βγει στη δημοσιότητα;

Ναι. Κάθε χρόνο συμβαίνουν τέτοιου είδους περιστατικά. Για παράδειγμα, πέρυσι δημοσιεύτηκε στον τύπο μια δημοσιογραφική έρευνα που μιλούσε για τα περιστατικά που ο στρατός προσπάθησε να συγκαλύψει αυτοκτονίες, παρουσιάζοντάς τις ως ατυχήματα ή απώλειες από φίλια πυρά. Οι περιπτώσεις αυτές βγήκαν στο φως της δημοσιότητας γιατί ο/η στρατιώτης που αυτοκτόνησε είτε είχε στείλει γράμματα στους φίλους ή στους συγγενείς όπου έγραφε ότι δεν άντεχε και ήθελε να αυτοκτονήσει είτε το είχε επικοινωνήσει προφορικά στους φίλους του/της, λέγοντας ότι είχε ζητήσει ακρόαση από τους ψυχολόγους του στρατού, αλλά ποτέ δεν έλαβε απάντηση, και διάφορα άλλα στοιχεία τέτοιου τύπου.

Για να συνεχίσουμε με την άρνηση στο στρατό, κάποια στιγμή εμφανίζονται και οι διάσημοι refuzniks.

Ναι. Το 2002 δημιουργήθηκε η ομάδα «Ometz LeSarev» που σημαίνει «το θάρρος της άρνησης». Δημιουργήθηκαν αμέσως μετά το ξέσπασμα της δεύτερης Ιντιφάντα και την ανακατάληψη της Δυτικής Όχθης. Στο μεγαλύτερο μέρος τους ήταν στρατιώτες που ήδη υπηρετούσαν στον ισραηλινό στρατό για ένα ή δύο χρόνια, αλλά ανάμεσά τους υπήρξαν και αξιωματικοί, δηλαδή κανονικοί καραβανάδες. Αυτό που έκαναν ήταν ότι δήλωσαν δημόσια ότι αρνούνταν να πάνε στα κατεχόμενα - δηλαδή στη Γάζα και στη Δυτική Όχθη- και στη συνέχεια ότι αρνούνταν να

συμμετάσχουν στον δεύτερο πόλεμο του Λιβάνου [2006]. Πρόκειται για σιωνιστές (στο λογότυπο της οργάνωσής τους, για παράδειγμα, χρησιμοποιούν τη σημαία του Ισραήλ), οι οποίοι όμως δε δέχονται τον επεκτατισμό του ισραηλινού κράτους. Δεν είναι ενάντια στην υποχρεωτική στράτευση –σε αυτό το σημείο μοιάζουν αρκετά με την «Yesh Gvul»–, όμως πρόκειται για μια πιο πρόσφατη ομάδα, η οποία έχει κάποια διαφορετικά χαρακτηριστικά. Πιο συγκεκριμένα, η άποψη αυτών των στρατιωτών είναι εντελώς милитарιστική και, για να σας δώσω ένα παράδειγμα, λένε ότι αισθάνονται περήφανοι για το ότι είναι βαθμοφόροι του στρατού και για ό,τι έκαναν υπηρετώντας τον, αλλά αρνούνται να υπακούσουν σε συγκεκριμένες εντολές και να κάνουν συγκεκριμένα πράγματα (επιλεκτική άρνηση). Κατάφεραν μάλιστα να συγκεντρώσουν και αρκετές υπογραφές πιλότων και αυτό προκάλεσε μεγάλο ντόρο, γιατί η αεροπορία θεωρείται η ελίτ των ενόπλων δυνάμεων. Επ' αυτού, για να σας δώσω να καταλάβετε περί τίνος πρόκειται, υπάρχει ένα πολύ γνωστό τραγούδι που λέει ότι τα καλύτερα αγόρια γίνονται πιλότοι και τα καλύτερα κορίτσια θέλουν να πάνε με τους πιλότους.

Μιλάμε για πραγματικό τραγούδι;

Πραγματικό. Στα εβραϊκά είναι κάπως πιο ποιητικό από την μετάφραση που σας έκανα, αλλά ναι, το τραγουδάνε στα σοβαρά. Υπάρχει επίσης η ομάδα «Shonrim Shtika»¹¹ (σ.τ.μ: στα ελληνικά «Σπάζοντας τη σιωπή»). Αποτελείται κυρίως από άτομα που έχουν τελειώσει τη θητεία τους –αν και ανάμεσά τους υπάρχουν και κάποιοι που υπηρετούν ακόμα– οι οποίοι λένε δημόσια αυτά που είδαν και έκαναν όσο υπηρετούσαν στις ένοπλες δυνάμεις. Έβγαλαν πρόσφατα και ένα βιβλίο, σε δίγλωσση έκδοση (εβραϊκά και αγγλικά), με μαρτυρίες και πληροφορίες σχετικά με την Επιχείρηση «Λιωμένο Μολύβι» που έλαβε χώρα στη Γάζα στα τέλη του 2008 και αρχές του 2009. Τώρα πλέον έχουν γίνει μια μεγάλη μη κυβερνητική οργάνωση (ΜΚΟ) και έχουν αρκετά χρήματα, οπότε είναι πιθανό να το εκδώσουν και σε άλλες γλώσσες.

Από όσα μας έχεις πει, εκτός από την «Profil Hadash», μάλλον δεν υπάρχουν άλλες ομάδες που να έχουν αντιμилитарιστική κατεύθυνση και να έρχονται σε συνολικότερη ρήξη με το σύστημα.

11. Στη σελίδα της ομάδας στο διαδίκτυο υπάρχουν πολλές συνεντεύξεις από ισραηλινούς (και ισραηλινές) φαντάρους που διηγούνται τί έζησαν και τί είδαν στη διάρκεια της θητείας τους.

Μάλλον κάπως έτσι έχουν τα πράγματα... Η «Profil Hadash» είναι πολύ ριζοσπαστική ομάδα. Δε χαρακτηρίζονται ως αναρχικές, αλλά τόσο οι ιδέες όσο και οι πρακτικές τους είναι αρκετά κοντά στον αναρχικό λόγο και δράση. Οργανώνονται πάνω στη βάση της οριζοντιότητας και της αλληλοβοήθειας και δεν έχουν προεδρείο. Όλες οι υπόλοιπες οργανώσεις για τις οποίες μιλήσαμε έχουν, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, ιεραρχική

δομή. Βέβαια πρέπει να τονίσω ότι για την ισραηλινή κοινωνία, όλες αυτές οι ομάδες και τα κινήματα, θεωρούνται πολύ ριζοσπαστικά. Και σε κάθε περίπτωση, συναντιόμαστε όλοι στο δρόμο, στα ίδια κινηματικά γεγονότα και κάνουμε -εκ των πραγμάτων- πράγματα μαζί, οπότε αντιμετωπίζουμε την ίδια καταστολή. Για παράδειγμα, με διάφορα από τα ηγετικά μέλη της «Ometz LeSarev» -μια ομάδα που δεν αντέχω και τους μισώ από τα βάθη της καρδιάς μου- μας έχουν συλλάβει αρκετές φορές στις ίδιες διαδηλώσεις και έχουμε μοιραστεί το ίδιο κελί αρκετές φορές σε διάφορα αστυνομικά τμήματα. Για παράδειγμα έχουμε συλληφθεί μαζί τους σε πορείες διαμαρτυρίας μετά τη δολοφονία μικρών παιδιών στην Παλαιστίνη ή επειδή είχαμε αποκλείσει την είσοδο του υπουργείου Εθνικής Άμυνας στο Τελ Αβίβ, κ.α. Για τους δημοσιογράφους και την κοινή γνώμη είμαστε όλοι το ίδιο και σύμφωνα με τη λογική τους τα μέλη οποιαδήποτε από αυτές τις ομάδες είναι «μαλακισμένοι άπλητοι αναρχικοί». Μόνο που όλοι αυτοί δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με την αναρχία! Οι περισσότεροι από αυτούς είναι σιωνιστές. Απλά είναι άνθρωποι που δεν πιστεύουν στον επεκτατισμό του ισραηλινού κράτους και θέτουν διαφορετικά όρια στη δράση του ισραηλινού στρατού, απ' ότι η πλειοψηφία της κοινωνίας στο Ισραήλ. Τώρα πλέον τους αντιμετωπίζω λιγότερο εχθρικά, αλλά θυμάμαι πολλές περιπτώσεις που βρέθηκα δίπλα τους σε κάποια διαδήλωση και αυτοί κρατούσαν σημαίες του Ισραήλ και το μόνο που ήθελα να κάνω ήταν να τους τσακίσω.

12. Η ομάδα αποτελείται κατά βάση από γυναίκες, αν και υπάρχουν και κάποιοι άνδρες. Σε κάθε περίπτωση, μιας και δηλώνουν φεμινιστές και φεμινίστριες, η μετάφραση δράπτεται της ευκαιρίας να χρησιμοποιήσει πληθυντικό θηλυκού γένους. Δεν ακολουθήθηκε το ίδιο μοτίβο σε ολόκληρο το κείμενο γιατί η πρακτική αυτή δεν είναι συνηθισμένη στην ελληνική εκφορά του λόγου και ενδέχεται να προκαλέσει νοσηματική σύγχυση.

Για να κλείσουμε αυτή τη συζήτηση, θα μπορούσες να κάνεις ενός είδους απολογισμό για το αντιμιλιταριστικό κίνημα γενικά;

Μου είναι δύσκολο να έχω μια σφαιρική γνώμη σχετικά με το τι συμβαίνει τώρα στο Ισραήλ, επειδή δε ζω πλέον εκεί εδώ και κάποια χρόνια. Σε κάθε περίπτωση, τώρα που το βλέπω απ' έξω, ομολογώ ότι δεν είμαι αισιόδοξος. Το μέλλον το βλέπω πολύ σκούρο, γιατί η κατάσταση είναι πολύ ζόρικη, και μιλάω για τη συνολικότερη κατάσταση στη Μέση Ανατολή. Το κίνημα φυσικά αναπτύσσεται, αλλά δεν είναι αποτελεσματικό, δεν καταφέρνει πολλά πράγματα. Η κοινωνία βρίσκεται σε άμυνα, γιατί αισθάνεται πίεση απ' όλες τις πλευρές και ως αποτέλεσμα, η αντίδραση ενάντια στο αντιμιλιταριστικό κίνημα γίνεται όλο και πιο έντονη. Για παράδειγμα, πριν από λίγο καιρό, κατατέθηκε μια νέα πρόταση νόμου για τη δημιουργία μιας εθνικής επιτροπής, στο πρότυπο της επιτροπής McCarthy, η οποία δε θα ασχολείται μόνο με την περίπτωση των *refuzniks*, αλλά συνολικά με κάθε «ριζοσπαστική» φωνή αντίστασης, από το «*Machsom Watch*» μέχρι το «*Shovrim Shtika*». Έχουν στήσει μια μεγάλη αστυνομική επιχείρηση, με την απαραίτητη μιντιακή κάλυψη, συλλαμβάνοντας κόσμο και επιχειρώντας να αποκόψουν αυτές τις ομάδες και τα κινήματα από τους οικονομικούς τους πόρους μπλοκάροντας τους λογαριασμούς που έχουν στις τράπεζες. Όταν το «*Shovrim Shtika*» άρχισε να δραστηριοποιείται, αντιμετώπισε μεγάλη καταστολή: μπήκαν στα γραφεία τους και τους έκλεψαν όλο τους το υλικό με τις μαρτυρίες και τις καταγγελίες. Τα άτομα της «*Profil Hadash*» που έγραφαν (ενυπόγραφα) άρθρα για την ηλεκτρονική σελίδα της ομάδας συνελήφθησαν. Ο εκφοβισμός και η καταστολή γίνονται όλο και πιο σκληρά. Το κίνημα εξακολουθεί να βρίσκεται στο δρόμο και είναι πολύ πιθανό ότι όσο περνάει ο καιρός θα μεγαλώνει αριθμητικά, αλλά πιστεύω ότι η κατάσταση συνολικότερα, αντί να βελτιώνεται θα χειροτερεύει διαρκώς. Εμείς παραλληλίζουμε την κατάσταση που επικρατεί εκεί κάτω με το παλιό καθεστώς του apartheid στη Νότιο Αφρική. Νομίζω ότι το Ισραήλ μοιάζει με το apartheid ή με παρόμοια καθεστώτα σε άλλες χώρες και ότι μπορεί να γίνουν εύστοχες συγκρίσεις σε πολλά σημεία, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά την καταστολή των παλαιστίνιων. Σε ό,τι αφορά την καταστολή των λευκών ισραηλινών, σίγουρα όχι ακόμα, αλλά νομίζω ότι σύντομα θα συμβεί και αυτό, μιας και συνεχώς αλλάζουν τους νόμους και γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο να κινηθείς και να αντισταθείς. Αλλά γενικά, τα βλέπω σκούρα τα πράγματα. Ο κόσμος δεν ενδιαφέρεται, δεν ενδιαφέρεται να αντικρίσει την πραγματικότητα. Για παράδειγμα, πριν από μερικές μέρες σκότωσαν έναν παλαιστίνιο σε ένα *checkpoint*, για το τίποτα, απλά τον σκότωσαν. Για να είμαστε ακριβείς, υπάρχουν αρκετές αποδείξεις ότι η επίσημη εκδοχή δεν έχει απολύτως καμία σχέση με την πραγμα-

τικότητα. Στην αρχή ο στρατός είπε ότι ο παλαιστίνιος επιχείρησε να επιτεθεί στους στρατιώτες με ένα μπουκάλι. Σύμφωνα με αυτή την εκδοχή, οι στρατιώτες αισθάνθηκαν ότι απειλούνται, πυροβόλησαν και τον σκότωσαν. Τελικά αποδεικνύεται ότι κρατούσε στο χέρι του ένα μπουκαλάκι νερό και ότι προχωρούσε σε απόσταση αρκετών εκατοντάδων μέτρων από το σημείο όπου βρίσκονταν οι ισραηλινοί στρατιώτες, οι οποίοι εκτός των άλλων, βρίσκονταν σε ένα θωρακισμένο φυλάκιο. Παρόλα αυτά, οχτώ στρατιώτες άνοιξαν πυρ εναντίον του. Αυτό που επικαλούνται τώρα είναι ότι ο άνθρωπος αυτός έτρεχε προς το μέρος τους και ότι ένας από τους στρατιώτες αισθάνθηκε ότι απειλείται και πυροβόλησε. Η σφαίρα τραυμάτισε τον άνδρα στον μηρό, αλλά παρ' όλη την πληγή που του προκάλεσε η σφαίρα, ο Παλαιστίνιος συνέχισε να τρέχει προς το μέρος τους, οπότε πυροβόλησαν και οι υπόλοιποι στρατιώτες και τελικά τον σκότωσαν! Όσο κι αν φαίνεται απίστευτο, η κοινή γνώμη στο Ισραήλ δέχεται χωρίς δεύτερη σκέψη ό,τι παραμύθι της σερβίζουν. Μα καλά, είναι δυνατόν; Οι στρατιώτες ήταν μέσα σε ένα θωρακισμένο φυλάκιο, ο άνδρας βρισκόταν πολύ μακριά, σύμφωνα με τα λεγόμενά τους, η σφαίρα που καρφώθηκε στον μηρό του υποτίθεται ότι δεν τον απέτρεψε να συνεχίσει να τρέχει προς το μέρος τους. Και παρόλα αυτά, όλοι πιστεύουν ότι δεν ήταν λάθος που σκοτώθηκε αυτός ο άνθρωπος... Ένας κακομοίρης μεροκαματιάρης που πήγαινε στη δουλειά του κρατώντας στο χέρι του ένα μπουκαλάκι νερό! Πρόκειται για πράγματα που η ισραηλινή κοινωνία τα δέχεται άκριτα και στη συνέχεια τα ξεχνάει, όπως εκείνη τη γυναίκα που πέθανε εξαιτίας των δακρυγόνων σε μία διαδήλωση στο Bil' in τον Γενάρη του 2011. Τώρα ο ισραηλινός στρατός λέει ότι δεν είναι αλήθεια, γιατί τάχατες εκείνη δε βρισκόταν στη διαδήλωση. Τι είναι πάλι αυτό; Τι λένε; Αυτή η γυναίκα πέθανε και υπάρχουν όλες οι αποδείξεις του κόσμου για να πιστοποιήσουν ότι συμμετείχε στη διαδήλωση και ότι πέθανε εξαιτίας των δακρυγόνων, αλλά το ισραηλινό κράτος εξακολουθεί να ψεύδεται και κάθε φορά φουσκώνει όλο και περισσότερο τα ψέματα. Κι όμως, ο κόσμος κλείνει τα μάτια. Προτιμούν να πιστεύουν ότι ολόκληρος ο κόσμος είναι εναντίον τους.

Θα πρέπει να είναι πολύ δύσκολο να ζει κανείς σε ένα τέτοιο μέρος αν σκέφτεται με έναν τρόπο που διαφέρει από τον κυρίαρχο τρόπο σκέψης...

Δεν ξέρω πώς τα καταφέρνουν οι φίλοι μου και ζουν ακόμα εκεί πέρα. Δε μπορώ να καταλάβω πώς μπορούν να μένουν ακόμα στο Ισραήλ. Τους θαυμάζω... Αλλά, τι να πω, δεν τους καταλαβαίνω...

* * *

Στο Ισραήλ, από την ίδρυσή του, υπάρχει υποχρεωτική στρατιωτική θητεία στα 18 τόσο για τους άντρες (3 έτη) όσο και για τις γυναίκες (2 έτη), καθώς επίσης και μετεκπαίδευση, κυρίως για τους άντρες, που μπορεί να διαρκεί έως και ένα μήνα κάθε χρόνο για πάνω από 20 χρόνια. Η νομοθεσία μέχρι και σήμερα αναφέρει ότι η υποχρεωτική θητεία υφίσταται σε περιόδους έκτακτης ανάγκης –βέβαια, το Ισραήλ από τότε που δημιουργήθηκε βρίσκεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Όμως, η υποχρεωτική θητεία δεν είναι ο μοναδικός τρόπος, και ίσως ούτε καν ο κυριότερος, προκειμένου το Ισραήλ να διατηρήσει τη στρατολόγηση.

Μεγαλώνοντας στην Εβραϊκή Ισραηλινή κοινωνία ο στρατός είναι εξ ορισμού μέρος της καθημερινής μας ζωής. Στην ηλικία των 4 ετών στέλνουμε πακέτα βοήθειας στους στρατιώτες, στα 10 θρηνούμε στην ημέρα των πεσόντων στρατιωτών, μαθαίνουμε μέχρι και να διαβάζουμε και να μετράμε με εικόνες στρατιωτών και όπλων. Για παράδειγμα, υπάρχει ένα φύλλο ασκήσεων που χρησιμοποιείται για να μάθει στα παιδιά πώς να μετράνε, το οποίο έχει στην μία πλευρά αριθμούς και στην άλλη διάφορες ποσότητες από σύμβολα για να κάνουν τα παιδιά τις αντιστοιχίες.

Κάποια από τα σύμβολα είναι τανκς και αεροπλάνα δίπλα σε άλλα "Ισραηλινά" σύμβολα όπως η σημαία και σύμβολα ειρήνης με περιστέρια και κλαδιά ελιάς. Αυτό που ενδεχομένως να φαίνεται αντιφατικό σε εμάς δεν ισχύει για την Ισραηλινή κοινωνία: δεν υπάρχει καμία αντίφαση μεταξύ των τανκς και της ειρήνης. Επιπλέον, το ίδιο το σύμβολο των Αμυντικών Ισραηλινών Δυνάμεων (IDF) είναι ένα σπαθί με ένα κλαδί ελιάς. Φαίνεται πως ο στρατός και η ειρήνη είναι όροι συνυφασμένοι μεταξύ τους και όχι αντιφατικοί και πως ο στρατός είναι μάλλον ένας τρόπος επίτευξης της ειρήνης παρά ένα πολεμικό εργαλείο.

Το εκπαιδευτικό σύστημα παρουσιάζει τον στρατό σαν κάτι φυσικό στα παιδιά αλλά ταυτόχρονα επικεντρώνεται στην ανάγκη για έναν δυνατό στρατό, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του Εβραϊσμού. Ένα καλό παράδειγμα αποτελεί ο μήνας που μεσολαβεί μεταξύ του Πέρασματος των Ιουδαίων (στην περίοδο του Πάσχα) και της ημέρας ανεξαρτησίας του Ισραήλ. Το Πέρασμα γιορτάζεται για να τιμήσει, με βάση τη Βίβλο, την έξοδο του "λαού του Ισραήλ" από την Αίγυπτο αλλά, μαζεμένοι στα οικογενειακά δείπνα για να γιορτάσουμε, τραγουδάμε ένα τραγούδι που θα μεταφραζόταν ως εξής: "Σε κάθε γενιά κάποιοι προσπαθεί να μας αφανίσει". Μια βδομάδα μετά είναι η παγκόσμια ημέρα του ολοκαυτώματος. Ακριβώς μια βδομάδα μετά από αυτήν είναι η ημέρα των πεσόντων στρατιωτών και την επομένη η Ημέρα ανεξαρτησίας. Το μήνυμα είναι ξεκάθαρο: πάντοτε όλοι προσπαθούσαν να μας σκοτώσουν, το ολοκαύτωμα αποτελεί και την

απόδειξη, οι στρατιώτες πέθαναν για να υπερασπιστούν τον Εβραϊκό λαό και τώρα έχουμε ένα κράτος και οι νέοι κατανοούν ότι ο σκοπός τους θα είναι να πολεμούν κι αυτοί. Κι αν χρειαστεί, να πεθάνουν για αυτή τη χώρα.

Για τη γενιά μου, που μεγάλωσε στους δρόμους με επιθέσεις αυτοκτονίας κατά τη διάρκεια της δεύτερης Ιντιφάντα¹, αυτοί οι φόβοι, με τους οποίους γαλουχηθήκαμε, επιβεβαιώθηκαν από την πραγματικότητα: μας είχαν μάθει ότι πάντοτε κάποιοι προσπαθούσαν να μας σκοτώσουν· και όντως είχαμε μπροστά μας ανθρώπους που στην κυριολεξία προσπαθούσαν να μας σκοτώσουν. Τα ΜΜΕ, το σχολείο, οι γονείς και το γενικότερο κοινωνικό περιβάλλον ποτέ δεν αναρωτήθηκαν γιατί αυτοί οι Παλαιστίνιοι αυτοκτονούσαν σκοτώνοντας ταυτόχρονα εκατοντάδες Ισραηλινούς αμάχους ή τι συνέβαινε την ίδια στιγμή στις κατεχόμενες περιοχές. Οι περισσότεροι από τους συμμαθητές μου επέλεξαν απλά να ζήσουν τη ζωή τους όσο καλύτερα μπορούσαν και ήξεραν ότι σε μερικά χρόνια θα υπηρετήσουν το στρατό συνεισφέροντας το δικό τους μερίδιο για την προστασία της πατρίδας τους.

Συμμετείχα σε μια ειρηνική εκδήλωση σε ένα μικρό Παλαιστινιακό χωριό, που συμπεριλάμβανε την φύτευση δέντρων και την αλλαγή των υδραυλικών σωληνώσεων του χωριού. Την ίδια ημέρα ένας κάτοικος του χωριού έδειξε προς την κοιλάδα, εκεί που μόλις είχαμε εργαστεί, και εξήγησε ότι αυτή θα ήταν η διαδρομή του διαχωριστικού φράχτη που, όπως με έμαθε η κοινωνία στην οποία μεγάλωσα, είχε χτιστεί για την προστασία μου. Προστασία από ποιον, αναρωτήθηκα. Από αυτούς τους ανθρώπους που μόλις με είχαν προσκαλέσει στο σπίτι τους, από τα παιδιά που μόλις τώρα βοηθήσαμε να βαφτεί το σχολείο τους; Στα χρόνια που ακολούθησαν κατάλαβα τι θα έκανε στο χωριό αυτός ο τοίχος στο όνομα της «ασφάλειας»: τα δέντρα που φυτέψαμε είχαν ξεριζωθεί, ο σωλήνας για την ύδρευση κρεμόταν από τον φράχτη για χρόνια κι ένας τοίχος στέκεται τώρα ανάμεσα στα παιδιά του χωριού και το σχολείο που βάψαμε στο γειτονικό χωριό. Από εκείνο το σημείο συνέχισα να είμαι πολιτικά ενεργή για χρόνια, αλλά η αρχική διαπίστωση δεν άλλαξε ποτέ: αυτό που έκανε και συνεχίζει να κάνει το Ισραήλ στις περιοχές υπό κατοχή δεν σχετίζεται καθόλου με την δική μου ασφάλεια.

Όταν ήρθε η στιγμή για να καταταγώ, μου ήταν ξεκάθαρο ότι δεν μπορούσα να πάω στο στρατό. Δεν ήταν δυνατό να είμαι μαζί με τους Παλαιστίνιους και να διαδηλώνω για τις αδικίες που γίνονταν σε βάρος τους και την επόμενη μέρα να είμαι στρατιώτης

1. Η Δεύτερη Ιντιφάντα ήταν η δεύτερη εξέγερση των Παλαιστίνιων, μία περίοδος έντονων βίαιων διαμαχών μεταξύ Παλαιστινίων και Ισραηλινών, που άρχισε στα τέλη του Σεπτεμβρίου 2000 και τελείωσε περίπου το 2005. "Ιντιφάντα" είναι μια Αραβική λέξη που μεταφράζεται στα αγγλικά ως "αποτίναγμα" ή "εξέγερση". Ο απολογισμός των νεκρών, συμπεριλαμβανομένων στρατιωτών και αμάχων, εκτιμάται ότι είναι 5500 Παλαιστίνιοι και 1100 Ισραηλινοί.

«Το γράμμα των Shministim» χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1979 από μαθητές της 3ης λυκείου που δήλωσαν ότι θα αρνηθούν να υπηρετήσουν στις κατεχόμενες Παλαιστινιακές περιοχές. Μερικοί από αυτούς φυλακίστηκαν γι' αυτό, εφόσον οι άνδρες στρατιώτες δεν μπορούν να επιλέξουν αν θα είναι στρατιώτες μάχης ή όχι, και γενικά όλοι οι στρατιώτες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, δεν μπορούν να επιλέξουν τη θέση τους παρά μόνο να δηλώσουν ενδιαφέρον για συγκεκριμένες θέσεις, ενώ η τελική απόφαση καθορίζεται από τις ανάγκες του στρατού. Το 2001, στην αρχή της 2ης Ιντιφάντα, γράφτηκε ένα νέο «γράμμα των Shministim». Αυτή τη φορά οι νεαροί Ισραηλινοί είπαν πως αρνούνταν να υπηρετήσουν οπουδήποτε στο στρατό, αφού οποιονδήποτε ρόλο κι αν εκπλήρωναν θα ήταν μέρος του γενικότερου μηχανισμού καταπίεσης του Παλαιστινιακού λαού που βρισκόταν υπό κατοχή, ακόμα κι αν δεν ήταν οι στρατιώτες που στέκονταν στα σημεία ελέγχου. Για την άρνησή τους αυτή πέντε από αυτούς πέρασαν περίπου 2 χρόνια σε στρατιωτικές φυλακές. Το 2004, εξαιτίας των εφέσεων που ασκήθηκαν από αρνητές και της σκληρής απάντησης του στρατού, οι γυναίκες αρνήτριες, που μέχρι τότε έπαιρναν απαλλαγή σαν αντιρρησίες συνείδησης, άρχισαν να δέχονται την ίδια μεταχείριση με τους άντρες αρνητές και η πρώτη γυναίκα αρνήτρια φυλακίστηκε εκείνη τη χρονιά. Από τότε το κίνημα των αρνητών πέρασε μια διαδικασία εκθήλυνσης τόσο πληθυσμιακά (το 2008, φτάσαμε οι 7 στους 10 αρνητές εκείνης της χρονιάς να είμαστε γυναίκες) όσο και από άποψη μεθόδων και θέσεων. Το 2005, μάλιστα, μια αρνήτρια αρνήθηκε πάνω σε φεμινιστική βάση.

Η απόφασή μας σαν ομάδα ήταν να δηλώσουμε την άρνησή μας δημόσια, να εξηγήσουμε τους πολιτικούς λόγους των αρνητών μας και, γνωρίζοντας ότι θα φυλακιστούμε, να χρησιμοποιήσουμε την προβολή που θα ακολουθούσε στα μέσα, προκειμένου να αναγκάσουμε την Ισραηλινή κοινωνία να ακούσει την σκληρή πραγματικότητα της οποίας ήμασταν μάρτυρες στις κατεχόμενες Παλαιστινιακές περιοχές. Έτσι, καθένας/καθεμία από εμάς στις ημερομηνίες κατάταξής μας φυλακίστηκε για μερικές εβδομάδες ή μήνες, πριν ο στρατός αποφασίσει να μας απαλλάξει όλους/όλες για λόγους ψυχικής υγείας παθολογικοποιώντας μας αντί να αναγνωρίσει την άρνησή μας και την ξεκάθαρη απαίτησή μας να λήξει η κατοχή.

Η άρνηση της στρατιωτικής θτείας είναι μια αρκετά περιορισμένη πράξη απόρριψης της συνεργασίας με ένα καθεστώς κατοχής και καταπίεσης αλλά, γενικά, η Ισραηλινή κατοχή των Παλαιστίνιων βασίζεται στη συνεργασία πολλών ανθρώπων που ισχυρίζονται ότι είναι ενάντια σε αυτή την κατοχή. Η κατοχή εξαρτάται από τους Ισραηλινούς νέους που θα την εκτελέσουν, από τους φόρους που την χρηματοδοτούν, από τους Ισραηλινούς δασκάλους και γονείς που στέλνουν τους μαθητές τους και τα παιδιά τους να στέκονται στα σημεία ελέγχου και από τους Παλαιστίνιους που, υπακούοντας στις διαταγές, στέκονται στη γραμμή (οι λίγοι που δεν το κάνουν ξυλοκοποούνται,

φυλακίζονται ή ακόμα και θανατώνονται). Αλλά εξαρτάται και από την Ευρώπη, τις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Σαουδική Αραβία και πολλές άλλες χώρες ανά τον κόσμο που επενδύουν πάνω σε αυτή την κατοχή, που αγοράζουν τεχνολογία σχεδιασμένη και δοκιμασμένη ενάντια στους Παλαιστίνιους, που αγοράζουν προϊόντα από εγκαταστάσεις χτισμένες πάνω σε κλεμμένα Παλαιστινιακά εδάφη και που επιτρέπουν στο Ισραήλ να εμφανίζεται σαν μια ελεύθερη δημοκρατία, παρόλο που στην πραγματικότητα ελέγχει εκατομμύρια ανθρώπους που δεν έχουν καν το δικαίωμα να ψηφίσουν για την κυβέρνηση που θα τους κυβερνάει.

Οι νέοι από το Ισραήλ πρέπει να αρνηθούν να συνεργαστούν με την κατοχή, με την οποία πολλοί από αυτούς ισχυρίζονται ότι είναι αντίθετοι, και το ίδιο πρέπει να κάνουν και οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο. Όλοι χρειάζεται να βρούμε τους «τόπους» όπου σταματάμε να συνεργαζόμαστε με τα πράγματα στα οποία είμαστε αντίθετοι και τα οποία στέκονται εναντίον μας.

* * *

“ Στο Ισραήλ, το να βλέπεις στρατιώτες παντού, γίνεται τελικά μέρος της ζωής σου. Αν πας στο σούπερ μάρκετ, σίγουρα θα πέσεις πάνω σε κάποιον φαντάρο, αν πας στο νοσοκομείο θα δεις στρατιωτικούς, οπουδήποτε και να πας στο Ισραήλ πάντα βλέπεις στρατιώτες. Και το κυριότερο: τους βλέπεις με τα όπλα τους. Και έτσι ο στρατός γίνεται κάτι το οικείο. Εδώ, για παράδειγμα, αν κάποιος έβγαινε για βόλτα στην Ράμπλας (σ.τ.μ: από τους κεντρικότερους και πιο πολυσύχναστους δρόμους της Βαρκελώνης) με ένα αυτόματο M16 να κρέμεται στον ώμο του, ο κόσμος θα αναφωνούσε: «Μα τι στο διάολο συμβαίνει!»;

”

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΟΛΙΚΗ ΑΡΝΗΣΗ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ

